

JaSeS*oi*
ry

JOURNAL

2/2018

*Musiikissa yhteisellä retkellä
uuden äärelle*

JaSeSoy ry JOURNAL

Sisältö 2/2018

s.5

s.16

s.21

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Puheenjohtajan kynästä
- 5 Lähikuvassa Soili Perkiö
- 10 Albumi I: Riemua ja historiallisia henkilöitä Soilin syntymäpäivillä
- 12 Jasesoi nuotintaa I: Miltä maailma maistuu
- 13 Musiikissa yhteisellä retkellä uuden äärelle
- 16 Orff-kurssit täyttyivät jälleen
- 20 Let's Play Together – kohti yhteismusisointia
- 21 Sokkona hommiin! Live-sovitus konserttina ja jaettuna asiantuntijuutena
- 23 James Harding – Lapsilähtöisen ja leikillisen musiikkikasvatuksen lähettiläs
- 25 Ystävyyden soiva kylä – International Music Village
- 28 Orff-pedagogiikka yläkoulussa ja lukiossa
- 30 Albumi II: Tunnelmapaloja syksyn kurseilta
- 31 JaSeSoy nuotintaa II: Lintuni levoton
- 32 Greetings from Catalunya!
- 33 Töissä JaSeSoissa
- 35 Muskari ostarissa – Katti Ratinan maksuton muskari
- 36 Juornal
- 37 Konstilaiset mukana edustamassa Suomea Orff-Forumissa

JULKAISIJA
JaSeSoy-musiikkikasvatusyhdistys ry
Orff-Schulwerk Association of Finland

PÄÄTOIMITTAJA
Tiina Keisanen

TOIMITUS
Tiina Keisanen, Pia Korteala, Riikka Rauhala,
Sanna Leena Saarinen, Laura Vainio

ULKOASU
Minna Silvennoinen

VALOKUVAT
JaSeSoy ry

ISSN
1238-9242

PAINO
Kirje- ja lomakepaino, Järvenpää

Pääkirjoitus

TIINA KEISANEN

Poimintoja kesästä – yhdessä tehden, iloiten ja jakaen!

JASESOILLA ON jälleen kerran takanaan mielenkiintoinen kurssikesä, josta riittää pedagogista ja taiteellista ammennettavaa niin työhön kuin muuhunkin elämään. Myös tämä lehti koostuu lähes kokonaan kesän kurssien runsaasta annista.

Lehden teemaksi muotoutui otsikko **Laura Huhtinen-Hildénin** artikkelista ”Yhteisellä retkellä musiikissa uuden äärelle”. Laura pohtii artikkelissaan vuorovaikutusta ja opettajan sensitiivisyyttä opetustilanteessa. Hän piti aiheesta myös ajatuksia herättävän luennon Orff-kursseilla. Lehden teemaa ajatellen artikkelin otsikossa tulee esiin hienosti JaSeSoin toiminnan keskeisiä ajatuksia: yhdessä tehden, oppien, iloiten ja jakaen. Retkeen liittyy myös tutkimusmatkailu, jossa leikki on tärkeää. Uuden äärelle ei mennä otsa rypyssä, varsinkaan JaSeSoissa.

Tämän numeron Lähikuvassa on JaSeSoin peruskallio, **Soili Perkiö**. Soilia voi pitää JaSeSoin ilmentymänä, luovana ja inspiroivana esimerkkinä meille kaikille sekä tärkeänä Orff-pedagogiikan ylläpitäjänä ja uudistajana Suomessa ja muualla. Haastattelimme Soilia **Sanna Leena Saarisen** kanssa. Artikkelin pääpaino on Soilin eletyssä elämässä ja taiteilijuudessa, mutta pedagogiaakaan emme sivuuttaneet. Lukijalle on luvassa monia hauskoja ja koskettavia pikkutarinoita Soilin elämästä.

Kesän uudenlainen kurssi-innovaatio JaSeSoissa oli Let’s

Play Together -kurssi aikuisille ja lapsille. Kurssin ulkomainen kouluttaja ”leikillisyyden lähettiläs” **James Harding** on **Laura Vainion** haastattelussa. Lisäksi kurssista ja sen live-sovitukseksi esitetystä päätöskonsertista löytyy omat artikkelinsa. Saamme tässä numerossa myös tutustua uuteen Katti Ratinan maksuttomaan muskariin ja gradu-esittelyn kautta herätellään pohtimaan Orff-pedagogiikkaa yläkoulussa ja lukiossa.

Maaillmankylä, World Village järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 1999 JaSeSoin perustajajäsenen **Harri ”Haa-se” Setälän** ideasta. Tänä kesänä kurssi esiintyi nimellä International Music Village ja se keräsi ennätysmäärän kansainvälisiä osallistujia Keuruulle. Kurssin tunnelmista tähän lehteen on kirjoittanut **Anna Nummiranta**. Seuraavassa Journalin numerossa – ei siis vielä tässä – meillä on luvassa Historian havinaa -palsta, jossa valotetaan tarkemmin nuoren aikuisen ikään ehtineen kurssin alkuvaiheita.

Seuraavaa lehteä odotellessa mukavia lukuhetkiä tämän lehden parissa!

*Puheenjohtajan
kynästä*

JUULI KAMMONEN

Lämmöllä ja ylpeydellä

SAIN POSTISSA KIRJEEN. Se oli kiitoskirje minulle merkitykselliseltä ihmiseltä. Kirje oli kiitos toimivasta yhdistyksestä. Se lämmitti ja myös liikutti. Kiitos hienosta yhdistyksestä ei kuulu yksin minulle vaan niille ahkerille moniosaajille, jotka tunteja laskematta suunnittelevat ja toteuttavat toinen toistaan hienompia tapahtumia ja kursseja, työstävät upeita nettisivuja, siivoavat, roudaavat, keittävät kahvia ja toimittavat sisältörikasta lehteä. Mikään tehtävä ei tunnu liian pieneltä tai suurelta, etteikö joku siihen tarttuisi ja sitä hoitaisi. JaSeSoi on enemmän kuin omiensa summa. Yhdessä olemme vahvoja.

Tänä vuonna paljon kansainvälisiä kohtaamisia oli Salzburgissa, Orff-instituutissa. International Orff Forum Salzburg kokoaa joka kesä Orff-yhdistykset ja Orff-koulujen (Accosiated Schools) edustajat yhteen keskustelemaan ajankohtaisista pedagogisista teemoista. Heinäkuussa teemana oli ”Orff-Schulwerk with special populations in educational and social context”. Lisäksi Orff-koulut esittelivät edellisvuoden teemaan, taideintegraation, perustuvia projektejaan. **Markku Kaikkonen** edusti Forumissa vahvasti erityismusiikkikasvatuksen kenttää sekä suomalaisesta että kansainvälisestä näkökulmasta. Hänen viisaita sanojaan voisin kuunnella loputtomasti. **Taidepäiväkoti Konsti** esitteli omaa taiteiden välistä, pitkän linjan toimintaansa sekä **Elisa Seppänen** ja **Soili**

Perkiö islantilaisten kollegoidensa kanssa vastavalmistunutta Nordic Sounds -sivustoa. Heidän toiminnallinen esittelynsä räjäytti katon Gunild Keetman -salista ja illan jälkeen ihmiset vuoroin itkivät ja nauroivat.

Ylpeydellä ja nöyryydellä voin kohdata ihmisiä kansainvälisillä areenoilla. Kouluttajat maailmalla kiittelevät kurssiemme järjestelyiden sujuvuutta ja ulkomaisten sisaryhdistysten edustajat pohtivat, miten kaikki Suomessa on niin hyvin organisoitu. Näitä toimintamalleja on rakennettu vuosia eri hallituksissa ja niitä pyritään jatkuvasti kehittämään. Jasesoin toiminnassa kaiken keskiössä on humanisuus, lämpö ja ihmisten kohtaaminen. Siinä syy, minkä vuoksi ihmiset vuodesta toiseen sitoutuvat yhteisiin päämääriin.

LÄHIKUVASSA

Soili Perkiö

SANNA LEENA SAARINEN JA TIINA KEISANEN

*Lehdet lentää Sibelius-Akatemian kurssikeskuksessa Järvenpään Kallio-Kuninkalassa.
KUVA: Juuso Kauppinen*

Miten Soilista tuli Soili, meidän Soili, JaSeSoili – satojen laulujen säveltäjä, arvostettu pedagogi sekä suomalaisen musiikkikasvatuksen ja kansanperinteen lähettiläs maailmalla?

Tapasimme Soilin Järvenpäässä JaSeSoin koulutusrupeaman jälkeen ja otimme asiasta selvää.

KESÄKUUN VIIMEINEN kurssi on juuri päättynyt Tulilintu-konserttiin Seurakuntaopistolla. JaSeSoin pedagogisen tiimin vetäjänä Soili on ollut vahvasti vaikuttamassa kurssien suunnitteluun, opettamiseen ja hengen luomiseen. Mitkä ovat tunnelmat juuri nyt? ”Se on aina se viimeisin musiikki, joka jää soimaan sieluun. Nyt se oli Stravinskyn Tulilinnun kehtolaulu. Se kuvaa hyvin tämänhetkistä tunnelmaani. Intensiivinen kaksiviikkoinen on takana. Nyt saa musiikkikurssienergiat mennä kehtoon ja on aika lähteä merelle,” Soili vastaa. Ennen Soilin merelle lähtöä ehdimme kuitenkin kuulla hänen tarinansa.

Suljettu pianon kansi ja laulun vaihtuvat melodiat

Soilin lapsuuden ja nuoruuden musiikilliseen ympäristöön on kuulunut monia musiikillisia innoittajia. Kaikki heistä eivät ole olleet ihan tavanomaisia, mutta sitäkin värikkäämpiä. ”On ollut mahtava ympäristö! Nimittäin äitini oli aikoinaan pakotettu soittotunneille. Hän sai perintönä pianon, mutta halusi ehdottomasti, että hänen lapsiaan ei pakoteta soittamaan. Niin pianon kansi kodissamme pysyi suljettuna. Kun äiti siivosi, tajusin, että jos kannen avaa ja pyyhkii koskettimia, sieltä tulee ääniä. Oikeastaan koko reittini musiikkiin on ollut niin, että olen

Kevätkävelyllä vuonna 1958, upeat rattaat ja äidin hattu!

itse löytänyt musiikin. Ensin löysin pianon ja sitten lähdin etsimään sieltä melodioita. Siitä alkoi elämäniäinen tutkimusmatka musiikin parissa.

”Kun äiti huomasi, että availin pianon kantta, hän laittoi minut pianotunneille. Soitonopettajana oli rouva **Lind**, joka antoi aina salmiakin, kun olin soittanut hyvin. Se oli mieletön motivaatio!” Pianotunnit loppuivat, kun iäkäs rouva Lind kuoli. ”Ei tullut silloin mieleen, että olisi voinut olla muita soitonopettajia edes olemassa.”

”Isäni on huikea! Häntä pyydetään usein aloittamaan yhteislaulu. Hänellä on vahva ääni. Hän muistaa sanat ja hänellä on hyvä rytmitaju. Melodiataju hänellä onkin sitten aivan omanlainen. Pitkään luulin, että melodiat keksitään aina uudestaan, sillä isä johti lauluhetket joka kerta vaihtuvilla melodioillaan.” Koulun alkaessa Soili koki yllätyksen, kun laulut toistettiin samanlaisina kerästä toiseen. Isän antama malli oli tärkeä oppi. ”Isä johdatteli minua musiikilliseen keksintään omalla tavallaan. Olen käyttänyt sitä myös pedagogisena esimerkkinä lasten vanhemmille, että laula vaan omalla tyyllilläsi! Into on tärkeintä, anna mennä!”

”Oikeastaan koko reittini musiikkiin on ollut niin, että olen itse löytänyt musiikin. Ensin löysin pianon ja sitten lähdin etsimään sieltä melodioita.”

Opettajat ja ystävät innostajina

Koulusta Soili sai musiikillista intoa jopa ammatinvalintaan. ”Meillä oli matematiikanopettaja **Tuula Vilkeniemi**, joka kulki kitaran kanssa ja teki meistä oppilaista lauluja. Tunnit alkoivat soitolla ja laululla, johon hän improvisoi päivän fiilikset. Oli selvää, että minusta tulee samanlainen matikanopettaja.” Soili lähti lukemaan matematiikkaa

Turun yliopistoon, mutta huomasi pian, että musiikin tekeminen ei välttämättä kuulu matematiikan opiskeluun.

Oli myös innostava musiikinopettaja **Arja Lyly**, joka antoi Soilille sointutaulukon käteen ja sanoi, että hanki kitara. ”Menin siitä sitten isän luo ja sanoin, että nyt tarvittais kitara. Lähdimme antikvariaattiin ja ostimme halvimman mahdollisen kitaran. Siitä se alkoi.” Tarinaan liittyy myös Turun soitinkauppa, Soitin-Laine. ”Omistaja näki, kun tulin usein koulun jälkeen kauppaan ja hiplasin soittimia. Kerran hän kysyi, haluaisinko ottaa soittimen lainaan il-laksi kotiini. Sillä tavoin sain opetella soittamaan eri soittimilla. Aamulla kouluun mennessäni palautin soittimet liikkeeseen.” Koulussa musiikinopettaja huomasi Soilin soittotaidot ja Soili sai erityistehtävän soittaa välisoitot milloin klarinetilla, milloin mandoliinilla tai muulla tarvittavalla soittimella. ”Kun tajusin, että melodioita löytää ja sointuja kuulee korvakuulolta eri soittimista, se motivoi kokeiluun ja harjoitteluun. Sitten aloin hankkia soittimia reissuilta. Siitä alkoi soitinkokoelmani.”

”Lapsuudessa sain kulkea ja mennä omia teitäni. Kotona ei pahemmin kysely missä olin ollut, kunhan tulin sovitusti

kotiin. Etsin kekseliäästi mahdollisuuksia oppia lisää musiikkia ja saada soittimia käyttöön.” Soili kuuli ystävältään, että seurakunnilla on erilaisia bändejä. ”Halu päästä soittamaan oli kova ja menimme mukaan erään seurakunnan orkesteriin. Sain saksofonin ja siellähän me töräyteltiin sitten! Sitten menimme toiseen seurakuntaan, jossa oli mahdollisuus päästä pelaamaan tennistä. Kun oltiin jumalanpalveluksessa soittamassa, päästiin tunniksi pelaamaan. Meillä oli tällaista omatoimista harrastusta”, Soili hymyilee.

Sinnikkäänä sisään Sibelius-Akatemiaan

Sibelius-Akatemian opintoihin, tai oikeastaan pääsykokeisiin, Soili päätyi ystävän houkuttelemana: ”Ystävä, joka oli monta kertaa käynyt pyrkimässä Sibelius-Akatemiaan, sanoi, että siellä on valtavan hauskat pääsykokeet, tule

Kouluaiikainen lauluyhtye Zambalaia, Soili antikvariaatista hankitun kitaran kanssa, Varpu Ruohonen, Pia-Maria Niskala, Anne Lammila, Auni Frantti, Leila Männistö.

mukaan pyrkimään!” Pääsykoetehtävät saadessaan Soili havaitsi tarvitsevansa apua: “Wieniläisklassisen sonaatin nopea osa. Mitä tämä tarkoittaa? Pohdin, kuka tämän tietäisi. Kanttori – menin siis kirkkoon.” Soili ei tuntenut kanttoria, mutta tämä opetti sinnikkään Soilin soittamaan pääsykokeissa vaaditut kapaleet.

Vasta Sibelius-Akatemiassa Soili pääsi viralliseen piano-oppiinsa: “Ensimmäisellä pianotunnilla opettajani **Arja Sohlberg** totesi, että sinulla on hyvin omalaatuinen tekniikka. Sopiiko, että aloitetaan soittaminen ihan alusta. Opettaja suhtautui tosi lempeästi ja arvostavasti muusikkouteeni, vaikka klas-sinen musiikki oli minulle aivan uutta.” Opinnoissa kaikki se, mitä Soili oli tehnyt korvakuulolta sai nimen, teorian ja muodon. Se oli valtavan kiinnostavaa ja motivoivaa.

Sibelius-Akatemiasta löytyi suuri in-nostaja, **Inkeri Simola-Isaksson**, jonka kursseja Soili kävi moneen kertaan. “Inkerin kanssa mentiin musiikin element-teihin liikunnan kautta. Kun musiikin koki oman kehon kautta, siitä avautui ymmärrys ja tunneside kulloinkin käy-tettyyn musiikkiin. Tuli varmuus, että tämä on se opettamisen tapa, jota itsekin haluan käyttää!”

Sibelius-Akatemiassa Soili tutustui myös suomalaisen kansanperinteeseen ja kanteleeseen. ”**Martti Pokela** oli sil-loin meillä opettajana. Hän innosti omal-la luontaisella muusikkoudellaan meitä nuoria vanhoihin soittimiin ja kannusti

tekemään omaa musiikkia. Meillä oli kansanmusiikkiyhdyt Melkutus, jonka keikoille Martti lainasi soittimiaan: jou-hikkoja, virsikanteleita, yläsavelhuiluja. Viisikielistä kannelta ei kukaan meis-tä opiskelijoista ollut nähnyt. Elettiin vuotta -79. Martti sanoi, että hänellä on visio, että vuonna -85 kaikissa suoma-laiskouluissa on viisikielinen kantele.” Kanteleet tulivat, ja Soili oli yksi niistä, joka kiersi eri puolilla Suomea antamas-sa kanteleoppia innokkaille opettajil-le. Kanteleet saatiin lainaksi Kaustisen Kansanmusiikki-Instituutista.

Tarve säveltää – kuin kutina!

Soili sävelsi jo ennen varsinaisia mu-siikkiopintojaan. Tekeminen lähti mu-siikin ilosta ja energiasta, ilman mallia oikeasta ja väärästä. Soili sävelsi lauluja ja pianomusiikkia ja sovitti kouluaikana kuorolle ja lauluyhtyeelle. Silloin heräsi halu ja tarve myös siihen, että musiikkia pitää osata nuotintaa.

Oivallus omien juttujen tekemiseen tuli Inkeri Simola-Isakssonilta. Inkerin tunneilla tehtiin paljon ryhmitöitä, jois-sa syvennyttiin eri aiheisiin ja teemoi-hin. “Se oli jo silloin työtapana. Inkerillä oli ajatus, että jokaisen tulee löytää oma musiikkinsa ja oma muusikkous sekä löytää omin tapa opettaa opittuja asi-oita. Kesti silti jonkin aikaa tajuta, että voin käyttää itse tehtyjä tansseja ja pik-ku melodioita omassa opetuksessani ja että voin jakaa niitä muillekin – ja että minulla on taito tehdä kaikki tarvittava, mitä musiikinopetukseen liittyy.

Nykyään Soili säveltää monista läh-tökohdista: ”Tarpeeseen tai tilanteisiin. Kun on joku projekti päällä, niin silloin tietysti. Mutta on myös se oma tarve,

joka on kuin kutina. Se on mainio tunne ja joskus ihan valtavan voimakas, että nyt tekee mieli tehdä laulu. Haluan teh-dä lauluja hyviin teksteihin. Sitten rupe-an etsimään. Menen kirjahyllylle ja etsin runoja – minkä teen, minkä teen – oike-astaan melkein kuin hätä. Sitten löydän runon, ja teen sen.”

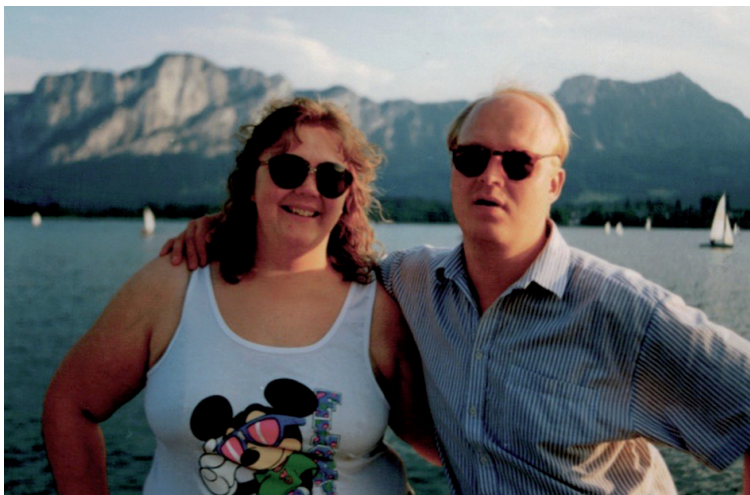
Tarve säveltämiseen voi iskeä missä tahansa: “Autoa ajellessa aika usein. Hy-räilen teemoja ja laitan sanelimen pääl-le. Muutaman viikon päästä ihmettelen, kun kuuntelen äänitystä. Kuuluu auton kauhea hurina ja jotain todella epämaa-räistä. Se on ollut olevinaan jokin ne-rokas idea, mutta nyt siitä ei saa mitään tolkkua!” Soili nauraa.

Laulujen säveltämiseen Soili ei juuri käytä soittimia, koska haluaa laulun me-lodian olevan itsenäinen eikä sointuihin tai riffeihin sidottu: “Teen laulumelodiat laulamalla. Melodia on laulun tarina.”

Runon rytmi laulun lähtökohtana

Runoihin säveltäminen lähtee liikkeelle tekstin tunnelmasta ja kielen rytmistä: “Jos teen lapsille laulun, haluan siihen mukaan kielen leikkiä, sanoja jotka tun-tuvat mukavalta suussa. Haluan, että kielen rytmi on meidän oma rytmiiikka. Sitten kertosäkeeseen voin tehdä vä-hän hassuttelua kielen kanssa. Ajattelen aina, että aksentit ja tavujen mitat ovat niin, että se tukee kielen oppimista. Olen säveltänyt paljon **Hannele Huovin** teks-teihin. Hän maistelee kirjoittaessaan kielen sävyt ja rytmit, vokaalien värit ja konsonanttien soinnit. Kieli itsessään on musiikkia.”

Soili arvostaa myös käyttäjien näke-myksiä: “Pyrin lauluissani luontevuu-

Harri Setälän kanssa kesällä 1990 Carl Orffin kotijärvellä Chiemseellä Orff-Instituutin kurssin vapaapäivää viettämässä.

Keikkakuva lokakuulta 2018: Urpo ja Turpo -elokuvan ensi-illassa laulattamassa elokuvayleisöä musiikkikasvatuksen opiskelijoiden ja Hannele Huovin kanssa.

teen. Laulan laulua eri ryhmien kanssa ja katson mihin suuntaan laulu lähtee. Kuulostelen onko joku kohta teennäinen ja sitten muuttelen. Laulu muotoutuu laulajien suussa kansanlaulun tapaan. Joskus joku lapsikin on sanonut, että tämä laulu voisi mennä näinkin. Ja ajattelen, että hitsit, niin olisi voinut mennäkin nerokkaasti, mutta nyt se on jo painettu. Olisin ilman muuta vaihtanut!

Omien sävellysten ja lastenlaulujen lisäksi Soili on ollut mukana tekemässä useita laulukirjoja ja oppikirjasarjoja. Kysymykseen miksi juuri lasten musiikkia, Soili vastaa: "Ensinnäkin lasten välittömyys ja lasten energia, kun se on niin suoraa. Se lasten into ja flow, kyky elää tässä ja nyt. Pedagogina yritän sitä samaa – että nyt me ollaan tässä. Ja lasten mielikuvitus, johon koettaa päästä mukaan – se irtonaisuus. Käsittämätön läsnäolo, intensiteetti, ilo, uteliaisuus!"

Mallia maailmalta ja maailmalle

Kansainvälisyyteen Soili innostui nuorena oltuaan muutaman vuoden työelämässä: "Vuonna 1990 tuli sellanen olo, että nyt haluan päästä musiikkikasvatuksen juurille ja ottaa selville kuka oli **Zoltán Kodály**, kuka **Jacques Dalcroze** ja kuka **Carl Orff**. Ystäväni **Jukka Mäen** kanssa lähdimme kuuden viikon reissulle kesäkursseille Eurooppaan. Menimme Geneveen Dalcroze-instituuttiin kahdeksi viikoksi. Sitten ajettiin Orff-instituuttiin Salzburgiin. Siellä oli iso symposium ja innostava ilmapiiri. Ja sieltä säveltäjäkurssille Kodály-instituuttiin Unkarin Kecskemétiin." Matkallaan Soili tapasi ihmisiä, jotka olivat työskennelleet Dalcrozen, Orffin ja Kodály'n kanssa: "Ymmärsin että kyse ei ole pelkästä historiasta, vaan elävistä juurista. Koin

musiikkikasvatuksen kansainvälisenä, yhteisenä asiana. "Vuonna 1991 menin opiskelemaan Orff-Instituuttiin "Music and Dance Education" -koulutukseen ja sitä kautta kansainväliset yhteydet vahvistuivat."

Suomalaista musiikkikasvatusta maailmalle viedessään Soili painottaa soveltamista.

"Kun opetan ulkomailla, mietin mitä meidän suomalaisessa systeemissä on sellaista, että joku muu pystyisi sitä soveltamaan. Kerron juuristani, Suomen kulttuurista, soittimistosta ja kielestä. Painotan kokonaisvaltaista ajatusta, että jokaisessa kulttuurissa tarinat, runot, liike ja musiikki voidaan yhdistää. Rohkaisen kurssilaisia miettimään niistä omaan kulttuuriin sopivia sovelluksia."

Myös kantele soittimena koskettaa: "Kun olen ulkomailla kouluttamassa, ihmiset ihastuvat kanteleen ääneen ja

"Se lasten into ja flow, kyky elää tässä ja nyt. Pedagogina yritän sitä samaa – että nyt me ollaan tässä. Ja lasten mielikuvitus, johon koettaa päästä mukaan – se irtonaisuus. Käsittämätön läsnäolo, intensiteetti, ilo, uteliaisuus!"

samalla suomen kielen sointiin ja lauluihimme.” Suomen kielen rytmikka viehättää ulkomaalaisia. ”Kun kielen painotus on ensimmäisellä tavulla, niin musiikki on rytmisesti selkeätä ja sven-gaavaa. Ja konsonantit tekevät siitä perkussiivista.”

JaSeSoin tulevaisuudennäkymät: “Ei huolen häivää!!”

JaSeSoi on nyt yli kolmekymppinen yhdistys, reilusti yhden sukupolven ikäinen. JaSeSoissa Soili arvostaa yhteisöllisyyttä. Kollegat ihastelevat maailmanlaajuisesti, kuinka järjestäytyntä ja positiivista energiaa pulppuilevaa toiminta on, vaikka sitä tehdään talkoilla. Sitäkin ihaillaan, että jäsenten erilaiset osaamisalueet saadaan käyttöön.

Menneisyys ja tulevaisuus käyvät käsi kädessä. Soili painottaa kolmea teemaa: “Tunne menneisyys! Ajatus, että jäsenille annetaan mahdollisuus kohdata yhdistyksen ‘vanhoja partoja’, kuulla juttuja ja tutustua aikaisempien vuosikymmenien toimintaan. Toimi nyt! on se, mitä tässä ja nyt tapahtuu. Mietitään, kehitetään ja toimitaan eri sukupolvet yhdessä. Kaikki oppivat kaikilta. Ja kolmas: Vaikuta tulevaisuuteen! Se on yhdessä tekemistä, rinnakkain olemista, siirtymää ja vastuun antamista nuorille.”

Soilia ei huoleta JaSeSoin tulevaisuus: “Koen, että on ihan valtava asia, kun on niin iso porukka nuoria, maitavia, eri-ikäisiä pedagogeja, joiden tavoitteet vahvistavat toisiaan ja osataan katsoa moneen suuntaan. Yhdessä pohditaan, miten tätä pedagogiaa voidaan kehittää. On hienoa, kun löytyy erilaisia tyyppisiä ja tyyliä.”

Elettyä elämää, energiaa ja pedagogiaa

Soili nauttii päätyöstään Sibelius-Akatemian musiikkikasvatuksen aineryhmässä. Hänestä on upeaa tutustua nuorisoon, joka tuo oman vuosikymmenensä musiikkilaisen kulttuurin mukanaan. “On aina jännittävää, kun uusi vuosikurssi aloittaa syksyllä opinnot ja sitten yhdessä mennään perusasioiden äärelle. On vain oma ääni ja keho, ja lähdetään astelemaan sivulle ja viereen ja tekemään siihen ta-

putuksia. Ja sitten näkee, että tässä on jokin, jota aika ei kuluta, ja mikä on kaikkien ihmisten yhteinen juttu: syke, omat rytmit siihen ja laulut. Upeaa on myös nähdä, kun nuorella syttyy intohimo opimiseen ja opettamiseen!”

Eletty elämä näkyy monessa. Täydennyskoulutukset JaSeSoissa ovat tärkeitä Soilille myös siksi, että ne pitävät yhteydet ihmisiin elämän varrella. Moni opiskelija on saanut jo jälkikasvua, joka on aikuistuttuaan tullut myös Soilin oppiin. “Nyt kun ne ‘vauvat’ alkavat olla sellaisia, että ovat näillä kursseilla, niin tuntuu ihan huimalta!”

Soili kokee itsensä ennen kaikkea pedagogiksi, vaikka tekee musiikin alalla monenlaista: esiintyy, säveltää ja kirjoittaa oppimateriaaleja. “Pedagogian ydin on siinä, että ihmiset herkistyvät laatuun – ääneen, kuunteluun, toisiinsa. Siinä, että ollaan yhdessä ja että meistä syntyy tämä musiikki. Nautin myös esiintymisistä. Mutta kyllä yleensä silloinkin yrittän jollain tavalla saada yleisön mukaan musiikin tekemiseen. Pedagogina olen opas, joka on saanut porukan opastettavakseen ja katsoo, mitä tästä syntyy,

mihin mentäisiin.”

Soilia inspiroi kauneus, esteettisyys, kokemukset, elämykset ja into – jonkun into, millä elämänalueella vaan. “Ihaninta on musiikin ja yhteisöllisyyden energian virrassa oleminen. Ja se, että yhdessä mennään myös yli omien mukavuusalueiden.”

Isot, energiset tapahtumat, kuten kesän kurssit, jättävät energisen vireen. “Sitten sitä miettii, miten purkaisi kaiken sen energian, minkä on saanut kohtauksissa ihmisten kanssa.”

On Soilin merelle lähdön aika ja aika laittaa energiat kehtoon. Kiitos Soilille virrasta, energiasta, kaikesta!

JaSeSoili-nimi juontuu hauskastä väärinkäsityksestä, kun eräs ulkomaalainen kurssilainen oli luullut Soilin nimen olevan Jasesoin nimen taustalla.

Vuonna 2016 ilmestyneessä Lastenhuoneen laulukirjassa on koottuna 143 Soili Perkiön säveltämää laulua, joista suurin osa Hannele Huovin teksteihin. Soili Perkiö on julkaissut kymmeniä laulukirjoja ja levyjä. Muumiperheen lauluretki palkittiin Emma-palkinnolla ja valittiin vuoden lastenlevyksi vuonna 2014. Pikku Papun laulut valittiin vuoden 2012 lastenlevyksi. Soili on myös tuttu TV:stä. Pikku Kakkosen lisäksi häntä on nähty muissakin lastenohjelmissa.

Soili Perkiö ja Hannele Huovi ovat saaneet Lastenkulttuurin valtionpalkinnon vuonna 2009 urauurtavasta ja innostavasta työstä lapsiperheiden loru-, laulu- ja leikkiperinteen uudistamisesta.

Riemua ja vanhoja tuttuja Soilin syntymäpäivillä

KUVAT NIKO NYMAN

Tänä vuonna Soili täytti tasavuosia. Moni vuosien varrella JaSeSoissa vaikuttanut kävi onnittelemassa sankaria.

Ken on kaikkein vakavin? Juhlasankari tietenkin.

IhaNaiset hymyt!

Albumi 1

Kunniajäsenveljet Soilia tervehtimässä.

Onnenhalus!

JaSeSoin pitkäaikaiset ladyt.

MILTÄ MAAILMA MAISTUU

Säv. Soili Perkiö, san. Hannele Huovi

Am Em7 F E

1. Mil-tä mais-tuu har-maa pil - vi, vil - li myrs-ky - tuu - li?

Dm7 Am G C

Nii - tä nal - le miet - ti, sa - teen lau - lun kuu - li.

Dm7 Valisoitto Am G E

2.

Miltä maistuu sateenkaari, iltaruskon loiste?
Niitä nalle mietti, päätti maistaa toiste.

3.

Miltä maistuu linnunrata, pieni pyrstötähti?
Niitä nalle mietti, maistelemaan lähti.

Musiikissa yhteisellä retkellä uuden äärelle

LAURA HUHTINEN-HILDÉN

Musiikin opettaminen ryhmässä on mielenkiintoista, koska opetustilanteessa on läsnä tunteiden, kokemusten ja vuorovaikutuksen tiheä verkosto, jossa kaikki osaset vaikuttavat kaikkeen. Opettajan pedagoginen sensitiivisyys on keskeinen ammattitaidon ydin. Sen avulla herkkävaistoisesti huomioimme, reagoimme ja löydämme juuri siinä tilanteessa oppijoita parhaiten tukevat pedagogiset ratkaisut (ks. Van Manen 1991, 2008; myös Huhtinen-Hildén 2012). Hyödynnämme ammatillista tietoaamme ja kokemuksiamme aiemmista opetustilanteista ja teemme valintoja hetkessä sen avulla, millaisia signaaleja herkkä vastaanottimme saa.

Asetetut tavoitteet päämääränä, vai yhteinen mahdollisuuksien retki?

Olemme tottuneet puhumaan suunnitelmallisesta ja 'hyvästä' musiikkikasvatuksesta sille asetettujen tavoitteiden kautta. Tämä näkökulma ei aina auta meitä opetustilanteessa läsnäoloon ja ryhmän vuorovaikutuksessa nousevien impulssien huomaamiseen. Olen pohjittanut tavoitteellisuutta dialogisuuden ja oppijalähtöisyyden näkökulmasta. Musiikin opettamista voi ajatella **oppimis-mahdollisuuksien avaamisena**.

Opettaja työskentelee mahdollisuuksien maailmassa, jossa opetustilannetta voi tarkastella luovana seikkailuna, jonka kautta yhdessä etsitään reittejä uuden äärelle. Opettaja pohtii opetustilannetta suunnitellessaan useita "mahdollisia tavoitteita". Hän pyrkii mahdollistamaan monenlaisia oppimisen polkuja, joihin kaikki tilanteeseen osallistuvat vaikuttavat. Opettajan näkökulmasta ajatus ohjaa keskittymään vuorovaikutuksessa läsnäoloon. Silloin opettaja voi navigoida tavalla, jossa pedagogiset valinnat syntyvät toiminnallisen neuvottelun avulla. (ks. Huhtinen-Hildén 2017; Huhtinen-Hildén & Pitt 2018.) Mitä joustavammin tämä prosessi rullaa, sitä paremmin erilaisten tilanteessa läsnä olevien ihmisten tarpeet musiikin oppimisen suhteen tulevat huomioiduksi.

Yhteinen retki musiikin maailmassa auttaa löytämään, mitä musiikki voi olla juuri minulle, mitä merkityksiä se voi elämässäni saada. Oppiminen on tällöin paljon taitojen ja tietojen karttumista syvällisempi tapahtuma. Uusissa opetussuunnitelmien perusteissa oppimista kuvataan "erottamattomana osana yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista" (ks. esim.

SyysSeSoilaisten luova seikkailu Riikka Rauhalan työpajassa.
KUVA Ilkka Saarikivi

TPO laajan oppimäärän OPS-perusteet 2017, 11; ks. myös varhais- esi - ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet). Niissä korostetaan myös oppimisen iloa, opiskelumotivaatiota, luovaa ajattelua sekä oppijan vahvuuksien, potentiaalin ja kiinnostuksen kohteiden huomioimista.

Oppimisen tila luodaan yhdessä

Opimme musiikkia ryhmässä monimuotoisen oivaltamisen, innostumisen ja yhteisen toiminnan kautta. Oppiminen on vuorovaikutuksessa tapahtuvaa, monen tekijän yhteisvaikutuksessa syntyvää muutosta, ei suoraa seurausta opettajan toiminnasta. Opettajalla on suuri mer-

kitys oppimisen kannattelijana, innostajana, ryhmäprosessin rakentajana ja turvaajana. Oppimisen tilan luomme kuitenkin yhdessä. Tavoitteita asetetaan oppimisympäristön laadulle: turvallinen ilmapiiri, oppimisen ilo jokaisella osallistujalla ja hyväksyvä vuorovaikutus. Näiden rakentumisessa opettaja on avainasemassa ja hänen on syytä asettaa pedagogiselle toiminnalleen tavoitteita näiden saavuttamiseksi.

Musiikki on oppimisympäristö, joka ympäröi meitä. Se on myös toiminnallista vuorovaikutusta, jossa koko ryhmä on osallisena luovassa prosessissa. Opettajan ammatillinen työväline herkkyyden lisäksi on **pedagoginen improvisointi**. Aiemmin tehdyistä suunnitelmista navigoidaan juuri tässä hetkessä se polku,

Leea Antila ja oppilaat JaSeSoin
Let's Play Together -kurssilla.
KUVA Ilkka Saarikivi.

joka parhaiten tukee ryhmän erilaisia tarpeita, oppimista ja olemista juuri tässä musiikillisessa hetkessä. (Donmoyer 1983; Ben-Horin 2016; Holdhus ym. 2016; myös Huhtinen-Hildén 2017; Huhtinen-Hildén & Pitt 2018). Opettajan haasteena on pyrkimys hienovaraiseen rakenteen ja pedagogisen improvisoinnin tasapainoon (Sawyer 2011).

Yhteistä reflektointia musiikkikasvatuksen äärellä

Näin loppukesän vehreyttä katsellessani palaan lämpimään muistoon Jasesein Orff-kurssilta kesäkuussa. Kiitos vielä **Taavi Lehtoselle**, että sain käsitellä opetusdemoja kautta opettamiseen, oppimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä ilmiöitä. Kiitos erityisesti myös ihanille lukiolaisille, jotka kertoivat omista kokemuksistaan tuossa tilanteessa avaten katsojille kurkistuksen oppijoiden näkökulmiin! Myös meille musiikkikasvattajille kokemuksellisuus on tärkeää pyrkinessämme syvemmälle oppijalähtöisen pedagogiikan ymmärtämisessä. Saimme elää yhdessä tuon pedagogisen hetken ja liittyä siihen omine tunteinemme ja ajatuksinemme. Se, mikä meitä koskettaa tunteen ja kokemuksen tasolla, saa meidät pohtimaan opetusmeidän taustalla vaikuttavia käsityksiä.

Itselleni mieleenpainuvinta tuossa kesäkuussa kohtauksissa musiikkikasvatuksen innostamien ihmisten kanssa oli taas kerran huomata se, kuinka hedelmällistä on käsitteiden, teorian ja käytännön tiivis vuoropuhelu. Opetustilanteissa on läsnä kaikki se, mistä teoriat ja käsitteet kertovat. Tiedämme

ja tunnemme tällöin kokemuksellisesti 'nahoissamme' opetustilanteen ilmiöitä. Niiden reflektointi yhdessä muiden kanssa sekä kokemuksellisen tiedon peilaaminen teoreettiseen ja käsitteelliseen tietoon, auttaa meitä huomaamaan sellaista, joka muuten voisi jäädä sivummalle. Kun opetustilanteissa eläviä tunteita, kokemuksia ja tapahtumia tarkastelee käsitteellisesti tilanteesta hieman etäämmältä, saamme mahdollisuuden syventää ymmärrystämme oppimisen ja opettamisen salaisuuksista.

Omaa pedagogista kokonaisuutta rakentaen

Haluaisin lopuksi vielä innostaa meitä kaikkia etsimään oman itsemme tuntuista ja näköistä musiikkipedagogiikkaa. Otamme siihen aineksia ihailtamme pedagogeilta, kollegoilta, joiden ajatuksista vaikutamme tai tutkijoilta, jotka tuovat uutta tietoa pedagogisen käytännömme taustalle. Myös erilaiset tavat puhua musiikkikasvatuksesta, sen työtaidoista ja taustalla vaikuttavista arvoista antavat meille työkaluja oman pedagogiikkamme muovaamiseen.

Kaikkia keräämiämme vaikutteita

Musiikissa uuden äärelle!
KUVA Ilkka Saarikivi.

**“Opimme musiikkia
ryhmässä
monimuotoisen
oivaltamisen,
innostumisen ja
yhteisen toiminnan
kautta.”**

“Aiemmin tehdyistä suunnitelmista navigoidaan juuri tässä hetkessä se polku, joka parhaiten tukee ryhmän erilaisia tarpeita, oppimista ja olemista juuri tässä musiikillisessa hetkessä.”

Taavi Lehtosen oppilaat Orff-kurssin demotuokiolla Lauran luennon yhteydessä.

on hyvä arvioida kriittisesti, jotta ne päätyvät eläväksi käytännöksi omaan työhömmе. Näin muodostuu synteesi monista lähestymistavoista, opetusmenetelmistä tai kohtaamisista. Tämä omannäköisemme pedagoginen keitos on arvokkain anti niille, joita musiikissa ja musiikin kautta kohtaamme. Rakennamme itseämme ja omaa pedagogista käytäntöämme päivittäisessä työssämme oppilaidemme kanssa. An-

netaan toistemme vaikuttaa ja vaikuttua musiikista, kokemuksista, oppimisesta ja näiden merkityksistä elämässämme.

Laura Huhtinen-Hildén, FT, MuM

Musiikkikasvatuksen lehtori, tutkija

Pääaineestaava, varhaisiän musiikkikasvatus ja taiteen soveltava käyttö

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Laura Huhtinen-Hildén (FT, MuM, musiikkiterapeutti, työnohjaaja) toimii pääaineestaavana, tutkijana, musiikkikasvatuksen lehtorina ja yhteisömuusikkokoulutuksen vastuulehtorina Metropolia Ammattikorkeakoulussa. Hän on musiikkikasvatuksen lisäksi kiinnostunut taiteen soveltavasta käytöstä ja luovan ryhmätoiminnan mahdollisuuksista sosiaali- ja terveysalojen konteksteissa ja on johtanut useita näihin teemoihin liittyviä tutkimus- ja kehittämishankkeita. Laura on julkaissut musiikkikasvatukseen ja taiteen soveltavaan käyttöön liittyviä artikkeleita ja opetusmateriaalia (esim. Huhtinen-Hildén & Pitt: *Taking a learner-centred approach to music education. Pedagogical Pathways*. Abingdon: Routledge). Hän toimii aktiivisesti kouluttajana kansainvälisissä yhteyksissä ja on ISME:n Early Childhood Music Education -komission jäsen.

Lähteet:

Ben-Horin, O. (2016). Towards a professionalization of pedagogical improvisation in teacher education. *Cogent Education* 3(1), 1248186.

Donmoyer, R. (1983). Pedagogical improvisation. *Educational Leadership* 40, 39-43.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. 2014. Määräykset ja ohjeet 2014:94. Helsinki: Opetushallitus. Saatavilla: http://www.oph.fi/download/163781_esiopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Holdhus, K., Høisæter, S., Mæland, K., Vangsnes, V., Engelsen, K. S., Espeland, M., & Espeland, Å. (2016). Improvisation in teaching and education—roots and applications. *Cogent Education* 3(1), 1204142.

Huhtinen-Hildén, L. (2017). Elävänä hetkessä. Suunnitelmallisuus ja pedagoginen improvisointi. Teoksessa A. Lindeberg-Piironen & I. Ruokonen (toim.). *Musiikki varhaiskasvatuksessa - käsikirja*. Helsinki: Classicus, 389-411.

Huhtinen-Hildén, L. (2012). Kohti sensitiivistä musiikin opettamista. Ammattitaidon ja opettajuuden rakentumisen polkuja. *Jyväskylä studies in humanities* 180. Jyväskylän yliopisto.

Huhtinen-Hildén, L. & Pitt, J. (2018). *Taking a Learner-centred Approach to Music Education. Pedagogical Pathways*. London: Routledge.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2014). Määräykset ja ohjeet 2014:94. Helsinki: Opetushallitus. Saatavilla: http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2017). http://www.oph.fi/download/186919-Taiteen_perusopetuksen_yleisen_oppimaaran_opetussuunnitelman_perusteet_2017.pdf.

Sawyer, R. K. (2011). What makes good teachers great? The artful balance of structure and improvisation. Teoksessa R. K. Sawyer (ed.) *Structure and Improvisation in Creative Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press, 1-24.

Van Manen, M. (2008). *Pedagogical Sensitivity and Teachers Practical Knowing-in-Action*. *Peking University Education Review* 1(1), 1-23.

van Manen, M. (1991). *The Tact of Teaching. The Meaning of Pedagogical Thoughtfulness*. State University of New York Press.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2016). Helsinki: Opetushallitus. Saatavilla: http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf

Orff-kurssit täyttyivät jälleen

TIINA KEISANEN

Orff-kurssit täyttyivät jälleen innokkaista opiskelijoita Järvenpään Seurakuntaopistolla. Tänä vuonna JaSeSoin Orff I -kurssille oli ensimmäistä kertaa perustettu englanninkielinen ryhmä ulkomaisille opiskelijoille. Ryhmäläiset opiskelivat pääosin suomalaisten kanssa, mutta heille oli järjestetty myös omaa ohjelmaa ja tutustumista Suomen kulttuuriin, muun muassa vierailu lähellä sijaitsevaan Ainolaan. Kansanvälisessä joukossa oli myös ryhmä ‘vakoojiksi’ esittäytyneitä espanjalaisia. He olivat hakemassa mallia Espanjassa suunnitteilla oleviin Orff-kursseihin ja tutustumassa suomalaiseen Orff-pedagogiikkaan.

ORFF-KURSSIEN perinteinen luento järjestettiin uudella vuorovaikutteisella tavalla luennoitsija **Laura Huhtinen-Hildénin** ehdotuksesta. Luennon alustukseksi **Taavi Lehtonen** Orff III –kurssilta piti lukio-oppilaidensa kanssa opetusdemotuokion. Demoa observoitiin vuorovaikutuksen näkökulmasta ja sen jälkeen aihetta reflektoititiin yhdessä Lauran johdolla. Myös Taavin oppilaat osallistuivat pedagogiseen pohdintaan ja toivat esille näkemyksiään.

Kouluttajina Orff-kursseilla olivat tutut **Soili Perkiö**, **Terhi Oksanen**, **Markku Kaikkonen**, **Elisa Seppänen** ja **Mikko Seppänen**. San Francisco Schoolin **James Harding** vieraili toista kertaa kursseillamme. Uutena opettajana mukana oli **Tero Pajunen**. Fest-ohjelman tekemisessä auttoi jälleen **Lipi Nyström**.

Seuraavassa kahden kutsuhakemuksen saaneen kurssilaisen kokemuksia Orff-kurssilta.

Tänä vuonna Lopputyöseminaarin suoritti kaksikymmentä osaavaa pedagogia. Muutamaan tiiviiseen päivään mahtui paljon upeaa pedagogista pohdintaa ja jakamista. Moni loppislainen sanoi olevansa yllättynyt, miten paljon uutta näkökulmaa ja energiaa yhdessä jaetut hetket antoivat. Onnittelut valmistuneille!

Vuorovaikutuksesta vaikuttuneena Orff-kurssilla

ELINA WECKSTRÖM

”Valitkaa pareittain liikkeit, jotka kuvaavat kanaa ja munaa.” ”Seuraavat neljä tahtia voit improvisoida.” ”Tehkää pienryhmissä kehorytmejä osaksi kokonaisuutta.” Muun muassa tällaisia ohjeita saimme kesän 2018 Orff I -kurssilla. Ohjeiden pohjalta syntyi kokonaisuuksia, joissa liike, lorut, laulu, soitto ja mielikuvat kietoutuivat upeasti toisiinsa.

Sanoitta tekoihin ja osaksi ryhmää

Orff-pedagogiikka on oppijälähtöistä musiikkikasvatusta, jossa oppiminen tapahtuu vuorovaikutteisessa opetusprosessissa. Uteliaana oppijana päätin tarkkailla Orff I -kurssin ajan, miten vuorovaikutteinen opetusprosessi syntyy

keen aloitimme toiminnan rytmittämällä omia nimiämme. Se olikin hyvä asia, sillä opeteltavana oli kuuden päivän aikana 23 kurssikaverin nimet. Omalla nimellä aloittamisella on myös pedagoginen merkitys. Oman nimen kautta jokainen oppija – lapsi tai aikuinen – tulee kohdatuksi. Nimien kautta rakennetaan myös yhteenkuuluvuuden tunnetta. Nimistä

Kuten edellinen esimerkki osoittaa, vuorovaikutteinen opetusprosessi ei ole vain opettajan ja yhden oppijan välistä toimintaa vaan toiminta tapahtuu ryhmässä. Ryhmällä onkin suuri merkitys oppimisen tukijana. Itselläni ei ole vahvaa musiikkitaustaa, mutta kas vain, kurssilla olin mukana soittamassa lautasoittimia ja laulamassa moniäänisesti. Yksin en olisi niihin kyennyt, mutta ryhmän tuella ja imitoinnin avulla pääsin mukaan. Toisaalta pystyin taas olemaan avuksi muille tanssittaessa esimerkiksi reeliä, jossa laukkavuorot aiheuttivat monelle päänvaivaa. Ryhmä antaa tuen lisäksi myös rohkeutta heittäytyä.

Kohtaamisesta yhteisöllisyyteen

Jotta tämä kaikki olisi mahdollista, opettajalta edellytetään erityistä herkkyyttä kohdata oppijat. Kohtaaminen luo sitä luottamusta ja turvallisuuden tunnetta, jota jokainen meistä tarvitsee oppiakseen uutta. Kohdatessaan oppijan opettaja viestii, että olet minulle tärkeä ja olen iloinen, että olet täällä. Ilman sinua tämä ryhmä ei olisi juuri tällainen.

Herkkyyteen liittyy myös kyky pysyä tarkastelemaan maailmaa oppijan näkökulmasta. Tämän kautta syntyy vahva yhteisöllisyyden kokemus. Yhteisöllisyyttä Orff-kurssilla rakennettiin heti alusta alkaen. Jo aloitustilaisuudessa tuli tunne, että olen tervetullut mukaan Orff-pedagogiikan polulle. Vahvistusta näihin ajatuksiini tuli myös oppijälähtöistä musiikkikasvatusta tutkineen **Laura Huhtinen-Hildénin** luennot.

Samba soi Terhin johdolla loppujuhlassa.

taitavien ammattilaisten käsissä.

Orff-kurssin opettajat aloittivat opetuksensa pääsääntöisesti aina ilman puhetta, me opiskelijat liityimme liikkeeseen, taputuksiin tai hyräilyyn. Ensimmäinen harjoitus ei vaatinut vielä improvisaatiota, sillä kerta toisensa jäl-

muodostuu ryhmä, jossa jokaisella on paikka. Oman nimen kautta ryhmään liittyminen on luontevaa, sillä nimen kertominen ei vaadi keksimistä tai improvisointia, mutta toisaalta samalla toisille annetaan suuri pala omaa identiteettiä.

Piiristä päivä alkaa!

ALLA Kohtaamisen iloa.

Vuorovaikutus mahdollistaa seikkailun

Vuorovaikutteisuus mahdollistaa huikean seikkailun kaikille mukana olijoille. Tämä onkin mielestäni yksi Orff-pedagogiikan kulmakivistä: uskaltaako opettaja hellittää omaa kontrolliaan. Tuskin moni olisi arvannut, millainen spektakkeli Soilin Ihmerumpu-kappaleesta syntyy, kun me kurssilaiset teimme siihen tarinan, rytmittelyt ja musiikin. Kun lopputulos ei ole opettajalla etukäteen tiedossa, opettaja joutuu ehkä itsekin oman mukavuusalueensa ulkopuolelle ja mikä tärkeintä, toiminnasta syntyy oppijoiden näköistä toimintaa, johon on helppo sitoutua. Antamalla tilaa oppijoille, opettaja pääsee mukaan ainutlaatuisiin oppimisprosesseihin, jotka kasvattavat vahvat juuret ja auttavat villikukkia kasvamaan.

Kiitos kurssin mahtavalle opettajajoukolle, joka omalla esimerkillään kasvattaa upeaa villikukkien puutarhaa sekä ihanille kanssaoppijoilleni 1A-ryhmässä! Ilman teitä kokemukseni Orff-kurssilta eivät olisi juuri tällaisia kuin ne nyt ovat. Musiikki on tärkeä osa minun elämäni arjessa, työssä ja harrastuksissa. Orff-kurssin myötä opin kuuntelemaan ympärillä olevia ääniä musiikkina. Tiskikone, lenkipolku ja auton vilkku tuottavat hyviä rytmejä!

Elina Weckström on lastentarhanopettaja ja päiväkodin johtaja Klaukkalasta. Tällä hetkellä hän tekee lasten osallisuudesta väitöskirjaa Itä-Suomen yliopistoon.

Linkkejä:

Lapsinäkökulmablogi: <https://lapsinakokulma.wordpress.com>

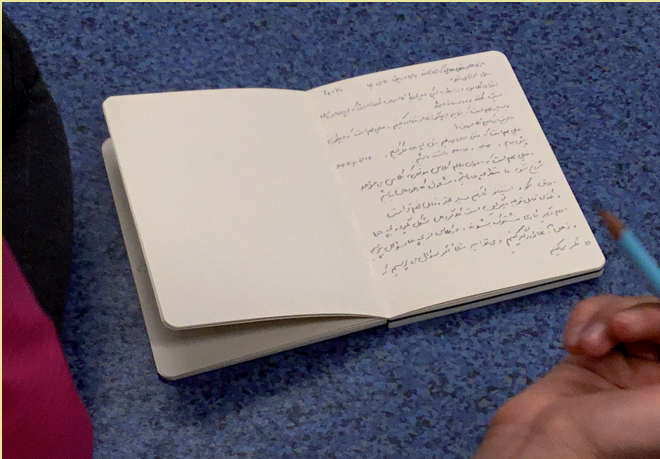
Lapset kertovat ja toimivat ry.: <https://lapsetkertovat.org>

“Ryhmä antaa tuen lisäksi myös rohkeutta heittäytyä.”

Oivalluksia Orffin maailmassa

VESA JOLKKONEN

Kuulin Orff-pedagogiikasta ensimmäisen kerran, kun aloitin musiikkikasvatuksen opintoni Sibelius-Akatemiassa. Olen nyt opiskellut neljä vuotta, mutta Orff-pedagogiikka oli silti jäänyt opintojen aikana hieman hämäräksi ja etäiseksi. Päätin ottaa Orff-pedagogiikasta selvää osallistumalla Orff I -kurssille Järvenpäässä.

Oivalluksia Orff-kurssilla kirjattiin myös arabiaksi.

“Mallettisulkeiset” kakkoskurssilaisille.

Taustojen moninaisuus kurssin pedagogisena rikkautena

Olen viime aikoina miettinyt paljon opettajuutta sekä opettajaidentiteetin muodostumista. Orff-kurssille tullessani oletin osallistujien olevan enimmäkseen opiskelijoita, mutta suurin osa olikin jo työelämässä olevia kasvatusalan tai musiikin ammattilaisia. Ryhmässäni oli niin muskarinopettajia, kantoreita, luokanopettajia, musiikinopettajia kuin lastentarhanopettajia. Tutustuin kollegoihin eri ammateista, ikäryhmistä, elämäntilanteista ja eri puolilta Suomea. Taustojen moninaisuus teki pedagogisista pohdinnoista erittäin antoisia. Sain nyt tukea minua mietityttäneisiin kysymyksiin keskusteluissa, joihin uppouduimme kurssin aikana niin saunailloissa kuin ruokapäätöskeskusteluissa.

Ryhmässämme oli opiskelijoita Kataloniasta, Kroatiasta sekä Iranista ja kurssin ulkomaisena kouluttajana **James Harding** Yhdysvalloista. Kurssi tarjosi siis kansainvälisyyttä ja mahdollisuuden kurkistaa musiikkikasvatukseen maailmalla. Ulkomaiset opiskelijat ihmettelivät suomalaisen koulutuksen tasokkuutta sekä koulutusjärjestelmän ja yhteiskunnan toimivuutta. He muis-

tuttivat niistä asioista, joita Suomessa asuessaan alkaa helposti pitää itsestään-selvyyksinä: koulutus ei ole kaikkialla ilmaista, eikä kaikilla ole mahdollisuutta opiskella.

Oivalluksia oppituntien suunnitteluun ja opettamiseen

Orff-kurssi herätti miettimään oppituntien suunnittelua. Se on ollut minulle yksi vaikeimmista asioista opettamisessa. Olen pohtinut, miten musiikintunti kannattaisi jäsenellä, kuinka nopeasti asiasta toiseen tulisi edetä ja miten tekemisen saisi pidettyä mielekkäänä läpi tunnin.

Kurssin aikana näin lukuisia kertoja, miten yksinkertainen voi olla kaunis: tunnin voi rakentaa yhden teeman tai elementin ympärille, jota voi sitten lähestyä monista eri näkökulmista. Yksinkertaisenkin laulu voi hyvin toimia tunnin “ytimenä”, ja sitä voi lähestyä vaikkapa rytmien, tanssin, sointivärien ja soittimien kautta. Saman elementin ympärillä toimiminen tuntui oppilaan näkökulmasta turvalliselta, sillä tutun ja jo sujuvan elementin päälle oli helppoa rakentaa uutta oppimista.

Viikon mittaan osallistuimme mitä

erilaisimpiin opetusprosesseihin. Ryhmässä toimiminen tuntui turvalliselta ja luontevalta, harjoitukset olivat mukansatempaavia. Oli myös mielenkiintoista observoida opettajan toimintaa, vuorovaikutusta ja valintoja. Opetustilanteet tarjosivat monenlaisia ideoita, leikkejä ja toimintatapoja omaan opettamiseen.

Orff-kurssi, antoisa lisä opintoihin

Suuri osa opinnoistani Sibelius-Akatemiassa tähtää omien musiikillisten taitojeni kehittämiseen. Ne eivät tietenkään yksin riitä hyvään opettajuuteen. Tarvitaan myös pedagogista osaamista, jotta omia taitojaan voisi parhaiten hyödyntää opetustilanteessa ja että taidot palvelisivat oppilaiden tarpeita. Siksi pedagogiikkaan keskittyvä Orff-kurssi oli antoisa lisä opintoihini. Pääsin paremmin jyvälle Orff-pedagogiikasta, kurssipöytäkirja oli mahtava, luonnon helmassa sijaitseva Seurakuntaopisto oli upea miljö, ruoka erinomaista ja sain paljon uusia tuttavuuksia sekä uutta ajateltavaa opettamiseen liittyen. Kiitos kaikille, jotka olivat mukana tekemässä kurssista ikimuistoisen!

Let's Play Together – kohti yhteismusisointia

PIA KORTEALA
KUVAT ILKKA SAARIKIVI

Kaikilla opetusasteilla koko Suomessa tehty opetussuunnitelmien uudistamistyö koskee myös musiikkioppilaitoksia. Kesäkuinen Let's Play Together -kurssi olikin suunnattu erityisesti musiikkioppilaitosten opettajille. Kurssin tarkoituksena oli antaa opettajille työvälineitä yhteismusisoinnin, sovittamisen, improvisoinnin ja säveltämisen alkeiden opettamiseen, joita taitoja uuden OPS:n toteuttamiseen tarvitaan.

Elisa opettaa kitaristeja.

Aikuisten ja lasten kurssit kohtasivat

Erityistä uutta tällä kurssilla oli, että yhtäaikaan opettajille suunnatun kurssin kanssa oli käynnissä myös lapsille suunnattu kurssi. Riihikallion yhtenäiskoulun oppilaille oli tarjottu mahdollisuus osallistua yhteismusisointikurssille, jossa lapset pääsivät soittamaan yhdessä aikuisten kanssa. Soittamiseen osallistuttiin Orff-soittimien lisäksi omilla soittimilla, jotka osallistujat olivat tuoneet mukanaan. Kurssin opettajina olivat **James Hardingin** sekä **Elisa Seppänen** ja **Sanna-Kaisa Sundström**. Kurssi oli rakennettu niin, että sekä aikuiset että lapset opiskelivat omissa ryhmissään osin samoja sisältöjä. Aikuiset pääsivät myös

seuraamaan, miten kouluttajat toteuttivat samoja prosesseja lasten ryhmässä ja miten he opettivat lasten orkesteria improvisoimaan ja soittamaan yhdessä. Monelle oli uutta nähdä ja kokea säveltämisen alkeiden opetus Orff-pedagogiikan elementtejä käyttäen.

Mielikuvitus, aistit, tunteet – tie musiikkiin

Yksi kurssilaisista oli musiikin perusteiden opettaja **Silja Martikainen** Itä-Helsingin musiikkiopistosta ja Helsingin konservatoriolta. Hän tuli hakemaan oppia ja ideoita soitinryhmän hallintaan

sekä improvisoinnin ja säveltämisen alkeiden opettamiseen musiikin perusteiden tunneilla. Silja oli ensimmäistä kertaa mukana Orff-pedagogiikkaa hyödyntävällä kurssilla ja koki, että kurssi antoi vielä enemmän kuin hän oli odottanut. Silja piti siitä, että kurssilla keskityttiin parin musiikkiesimerkin äärelle monilla eri tavoilla improvisointia ja musiikillista keksintää käyttäen sen sijaan, että olisi tuputettu mahdollisimman paljon erilaista materiaalia: “Valmistavat harjoitukset olivat niin monipuolisia ja moniaistillisia, että kun musiikki sitten kohdattiin, se oli jo vahvasti olemassa kehon ja mielen solutasolla. Silloin sii-

Prosessi on jo pitkällä, aikuiset soittamassa live-sovitusta Sanniksen johdolla.

Kurssilla aikuiset ja lapset opettelivat stemmoja yhdessä.

nä on vahva elämys ja tuntemus, että sen osaa jo ennen kuin aloitetaan soittamaan”.

Siljan havaintona oli myös, että lapset todella pitivät Jamesin sekä Elisan ja Sanna-Kaisan johdolla toteutetuista leikeistä ja olivat niissä täysillä silmät säihkyen mukana. Leikkien tavoitteena oli valmistaa lapset kohtaamaan todellinen taidemusiikin helmi, joka kurssilla oli **Stravinskya**, otteita baleteista Tulilintu ja Kevätuhri.

Liekeissä yhdessäsoitosta

Kurssi päättyi visuaalisestikin vaikuttavaan Tulilintu ja Kevätuhri -konserttiin. Orkesterissa kuultiin eri-ikäisten soittajien soittamana muun muassa jousisoittimia, puhaltimia, kanteleita, erilaisia rumpuja, laattasoittimia ja kitaroita sekä ukuleleja. Välillä soitinryhmien soittajat muuntuivat tanssiviksi ja näytteleviksi hahmoiksi, ja kurssin aikana improvisoidut liikkeet muotoutuivat koreografioiksi. Teoksessa nähtiin myös varjo-

teatteri-animaatioita, joita lapset olivat työstäneet Jamesin kanssa. Kurssilaisien läheiset, lasten vanhemmat ja muu konsertin yleisö sai hämmästellä, mitä muutamassa päivässä oli saatu aikaan. Kotiin lähtiessään moni tapaili teoksessa toistunutta rytmikästä Firebird-ostina-toa, jota yleisökin pääsi lausumaan konsertissa. Kipinä oli lähtenyt lentoon!

Sokkona hommiin! Konsertti live-sovituksena ja jaettuna asiantuntijuutena

TIINA KEISANEN

Let's Play Together -kurssin päätöskonsertti, otteita Tulilinnusta ja Kevätuhrista, esitettiin live-sovituksena Järvenpäässä. Elisa Seppänen kertoo seuraavassa millaisesta esitys- ja työskentelytavasta on kyse.

“LIVE-SOVITTAMISESSA kapellimestari johtaa tilannetta niin, että se ei ole suunniteltua tai harjoiteltua. Se on vähän niin kuin sokkona hommiin! Kaikki tapahtuu kapellimestarin antamista merkeistä. Toki Let's Play Together -kurssilla oltiin lasten kanssa harjoiteltu ostinatoja ja sovitto, miten ne lähtevät.”

Valppaus synnyttää intensiteetin

Orkesteri on orkesterinjohtajan instrumentti, jota hän käyttää haluamallaan tavalla. Siksi live-sovituksessa kapellimestarin seuraaminen on erityisen tärkeää soittajille. On pysyttävä kärryillä, mitä tapahtuu tai kuka kulloinkin on vuorossa. Juuri siitä syntyy intensiteetti esitykseen. ”Ei niinkään pelosta, että

putoaa kärryiltä, vaan halusta olla valpas musiikissa ja antaa siihen oma juttunsa.” Let's Play Together -kurssilla harjoiteltiin juuri ‘seuraamista ja johtamista’. Myös kurssin kouluttajat harjoittelivat merkkien antojaan ja miettivät kohtia, joita halusivat nostaa teoksesta esiin.

Elisa pohtii kapellimestarin roolia siten, että orkesterin johtajan tulee tehdä tilaa soittajille niin, että kaikki pääsevät

Tarkkana Kevätuhrin rytmeissä.

ALLA Live-sovituksessa kapellimestarin seuraaminen on soittajille erityisen tärkeää. On pysyttävä kärryillä, mitä tapahtuu.
KUVA Ilkka Saarikivi.

esille. “Me halutaan kuulla ja tulla kuul-
luiksi soittajina. Näiden kahden asian
toteutuminen on tärkeää live-sovitukses-
sa. Jos sinulla esimerkiksi on vain oma
nuotti ja rooli, jonka suoritat, et välttä-
mättä kuule tai tule ilmaisullisesti kuul-
luksi. Mutta jos olet ilman nuottia, niin
ilmaisu on suunnattu nuottipaperin tai
suorituksen sijasta yleisölle! Orkesterin
johtajan tehtävä on huomioida orkesteria
niin, että kukaan ei jää esityksessä pait-
sioon.”

Mahdollisuudet käyttöön!

Live-sovituksessa kaikki tapahtuu het-
kessä, vuorovaikutuksessa, tässä ja nyt.
Kyse on myös prosessista tai matkasta,
johon yhdessä lähdetään. Samalla tar-

tutaan mahdollisuuksiin, joita matka
antaa. Elisa on tyytyväinen, että Let’s
play together -kurssilla mahdollistui se,
että sovitukset tehtiin juuri paikalla oleville
kurssilaisille, heitä kuunnellen ja heidän
mukanaan tuomia mahdollisuuksia hyö-
dyntäen. Otsikko “Sokkona hommiin”
onkin harhaanjohtava, sillä live-sovi-
tuksen tekeminen vaatii tietoa, taitoa
ja tarkkaa silmää havaita käytettävissä
olevat mahdollisuudet sekä osaamista
hyödyntää ne.

Kaikki Let’s Play -kurssin kouluttajat
osallistuivat live-soituksen johtamiseen
päättökonsertissa – välillä yhdessä, vä-
lillä erikseen. Elisa kokee, että tällaises-
sa yhteiskoulutuksessa rikastuu myös
kouluttajien ammattitaito. “Asiantunti-
juus ei ole koskaan yksilön ominaisuus
tai yksilön omaa. Se syntyy aina yh-
teistyössä. Millaisia yhteistyöprojekteja
saisikaan inspiroitua, kun ammatillista
osaamista ja JaSeSoin mallia hyödyn-
nettäisiin enemmän koulumaailmassa ja
muualla!” huokaa Elisa.

Otteita Stravinskyn Tulinnusta ja Ke-
vätuhrista esitettiin Seurakuntaopistol-
la kesäkuussa 2018 Let’s Play Together
-kurssin päättökonsertissa. Orkesteria
johtivat kurssin kouluttajat Elisa Sep-
pänen, James Harding ja Sanna-Kaisa
Sunsdtröm.

Lapset kuvaamassa animaatiota Tulinnusta
Let’s Play Together -kurssilla.
KUVA Ilkka Saarikivi.

James Harding

Lapsilähtöisen ja leikillisen musiikkikasvatuksen lähettäjä

LAURA VAINIO

Ulkomaisena kouluttajana Järvenpään kursseilla oli tänä kesänä James Harding San Francisco -Schoolista. James on tunnettu muun muassa From Wibbleton to Wobbleton -kirjastaan, jossa hän esittelee tapaansa työskennellä lasten kanssa ja erilaisia pedagogisia leikkejä. Saimme nauttia hänen ideoistaan sekä kesän Orff-kursseilla että Let's play together -kurssilla, jossa tarjottiin yhtyeiden vetäjille ja soitonopettajille uusia näkökulmia ryhmäsoittoon. Tässä haastattelussa James Hardingin kertoo ajatuksistaan musiikin opettamisesta.

Miten päädyit musiikinopettajaksi ja Orff-pedagogiikan pariin?

Alun perin opiskelin lääketiedettä, mutta musiikki ja musiikinopetus veivät voiton. En kuitenkaan ollut kiinnostunut ammattimuusikon urasta, vaikka opiskelin klarinetin soittoa. Musiikinopetuksessa minua on aina viehättänyt sen yhteisölliset mahdollisuudet. Toki konserteissakin voi kokea yhteisöllisyyttä, mutta koulussa on mahdollista luoda kulttuuri, jossa kaikki voivat olla luonnollisena osana musiikintekemistä ja -kokemista.

Lapsena kävin New Yorkissa poikakoulua, jonka musiikinopetus perustui Orff-pedagogiikan ajatuksille. Liikkuminen tosin oli kielletty koulun opetuksessa, mutta nautin musiikinopetuksesta, soittamisesta ja laulamisesta. Collegessa tutustuin indonesialaiseen musiikkiin ja aloin soittaa gamelan-musiikkia. Tämä korvakuuloon perustuva ei-länsimainen traditio avasi minulle uusia näkökulmia musiikkiin ja musiikinopetukseen. Oli myös virkistävää nähdä gamelan-musiikin kiinteä yhteys tanssiin. Se palautti mieleen kouluajojen hyvät kokemuksetni Orff-pedagogiikasta.

Tutustuin sittemmin San Francisco Schoolissa opettavaan **Doug Goodkiniin** ja pääsin kouluun hänen ohjattavakseen ja harjoittelijaksi. Työskenneltyäni välillä muissa kouluissa päädyin lopulta musiikinopettajaksi tähän samaan kouluun. Olen nyt opettanut siellä yli 20 vuotta

yhdessä **Sofia López-Iborin** ja **Doug Goodkinin** kanssa.

Mikä on mielestäsi leikin merkitys musiikinopetuksessa?

Mielestäni leikki on yksi perustavaa laatua oleva lähtökohta Orff-pedagogiikassa. Opetus lähtee lapsen maailmasta ja rakentuu heidän kokemustensa pohjalta. Lapset eivät ole objekteja, jotka eivät tiedä mitään, vaan täynnä kokemuksia ja taitoja, joiden päälle opetus rakennetaan. Esimerkiksi rytmi ei ole abstrakti käsite, vaan se elää lasten loruissa ja leikeissä. Lapsille ne ovat luonnollinen tapa oppia ja opettajan tehtävä on tarjota tällaisia rytmiä herättäviä tehtäviä, esineitä ja leikkejä, ja siten mahdollistaa oppimisen. Mietin usein, mikä itseäni innosti lapsena ja otan sellaisia elementtejä opetukseeni. Opettajan oma innostus tarttuu myös lapsiin.

Olen kiinnostunut myös draaman mahdollisuuksista musiikinopettami-

James Harding keskustelemassa opiskelijoiden kanssa Järvenpäässä.

Kalastusleikki tempaisi Orff-kurssilaiset mukaansa.

“Nykymaailmassa lapset tarvitsevat entistä enemmän Orff-pedagogiikan tarjoamaa todellista, kolmiulotteista, yhteisöllistä muusikkoutta vastalääkkeenä digitalisaation maailmalle.”

nessa ja haluaisin kehittää sitä puolta opetuksessani. Koulussa on hauska tehdä näytelmiä, mutta haasteena on, ettei puutu liikaa lasten tekemisiin pysyvien kuitenkin ohjaamaan heitä oikeaan suuntaan.

Millainen rooli koulunne musiikinopetuksessa on tietotekniikalla?

Itse käytän padejä visuaalisen inspiraation välineenä. Siinä mielessä teknologia on tuonut uusia ulottuvuuksia musiikinopetukseeni. Lähtökohtana tulee kuitenkin olla lasten omat maalaukset ja luomukset, ei teknologia sinällään. Äänipuolella käytän oikeita soittimia, kos-

on melko vapaa näistä paineista.

Olen sitä mieltä, että nykymaailmassa lapset tarvitsevat entistä enemmän Orff-pedagogiikan tarjoamaa todellista, kolmiulotteista, yhteisöllistä muusikkoutta vastalääkkeenä digitalisaation maailmalle. Joissain kouluissa valitettavasti tätä ei ole ymmärretty, vaan oppilaille tarjotaan musiikin tilalla teknologian opetusta.

Mitä Orff-pedagogiikka voi tarjota instrumenttiopetukseen?

Olen opettanut usean vuoden ajan kesäleirillä klarinetinsoittajia. Olen miettinyt, miten lapset saadaan luomaan uusia sävyjä ja ääniä omasta soittimestaan

vähän samaan tyyliin kuin Orff-soittimilla soittaessa. Soittimeen syntyy aivan toisenlainen suhde, kun soitetaan välillä korvakuulolta ja vapaudutaan ajatuksesta tuottaa valmiita nuotteja paperilta.

Orff-Schulwerk tarjoaa soitonopettajille tapoja, joissa lapsille tarjotaan

mahdollisuus tietyn rakenteen sisällä luoda itse omaa musiikkia. Se motivoi lapsia soiton opiskelussa ja innostaa heitä kehittämään soittotekniikkaansa. Tämä on yksi tärkeimmistä Orff-pedagogiikan anneista ja on siten hyvä täydennys perinteiseen soitonopetukseen. Myös rytmin kokonaisvaltainen kokeminen auttaa vapauttamaan soittoa. Tästä ajatuksesta myös Jaques Dalcroze lähti kehittäessään omaa metodologiaan.

Amerikkalaisissa musiikkikouluissa jotkut muusikot suhtautuvat Orff-pedagogiaan alentuvasti, mutta luulen, että kyse on väärinkäsityksestä. Jos he näkisivät tasokasta Orff-pedagogiikan mukaista opetusta, uskoisin, että he ymmärtäisivät mistä on kyse ja että sillä on annettavaa myös soitonopetukselle.

Mitä mieltä olet Suomen Orff-kurssista?

Suomen malli on hyvin kiinnostava. Orff-Ops on mahtava apuväline kurssilla ja on hienoa, että se on opetuksessa keskiössä. Se auttaa opiskelijoita ymmärtämään syvemmin, mitä opetusprosessissa tapahtuu. Jotain sen tyyppistä kaipaavat myös meidän San Franciscon taso-kurssillemme. Arvostan sitä, että kurssinne ovat avoinna kaikille, jotka haluavat kehittyä opettajina. Ilmapiiiri on hyväksyvä ja lempeä. Kaikki kehittyvät omalla tasollaan ja kunnioittavat toistensa vahvuuksia. Se on hyvin lähellä alkuperäistä Orffin pedagogista filosofiaa. Kyse ei ole kilpailusta tai siitä, että kaikkien olisi saavutettava sama tulos. Jokainen kasvaa omalla tavallaan ja se riittää. Meillä USA:ssa oppimisessa on usein liikaa kyse kokeista ja arvioinnista ja siitä kuka on paras.

Tulevaisuuden haaveesi?

Haluaisin kirjoittaa kirjan, jossa annettaisiin ideoita ja ohjeita opettajille leikkiläisen ja draamallisen työskentelyn kehittämiseen laittamatta siihen kuitenkaan valmiita vastauksia tai käsikirjoituksia.

Orff-kurssilaisia James Hardingin tunnilla.

ka mielestäni oikea soittaminen antaa lapsille enemmän fyysistä kokemusta kuin koneen liiankin helposti tuottamat äänet. Totta kai he itse voivat käyttää näitä sovelluksia kotonaan.

Teknisten välineiden käyttö vaatii opettajilta viisautta. Lapset ”hukkuvat” helposti puhelinten ja muiden laitteiden tarjoamaan maailmaan. Laitteiden käyttö ei tarjoa fyysisiä kokemuksia ja sosiaalisen puolikin on erilainen kuin muussa vuorovaikutuksessa. Koulussamme Kaliforniassa omien puhelinten käyttö on kielletty, mutta käytämme koulun pädejä opetuksessa. Ympäristöstä tulee paineita, että koulun pitää pysyä kehityksen mukana, ja lapsilla täytyy olla tiettyjä taitoja siirtyessään muihin kouluihin jatko-opintoihin. Onneksi musiikinopetus

The San Francisco School / Kalifornia, USA on yksityiskoulu, joka perustettiin vuonna 1966. Koulussa on noin 280 oppilasta esikoululaisista 8.luokkalaisiin (3-14-vuotiaisiin). Perustettaessa koulun nimenä oli the San Francisco Montessori School. Koulussa toimi tuolloin vain esikoulu 3-5-vuotiaille. Toiminnan kasvaessa alakouluksi ja siitä edelleen yläkouluksi jäi ”Montessori”-nimike pois. Montessoritoiminta säilyi vielä esikoulussa ja ideologiaa hyödynnetään myös muilla asteilla.

<https://www.sfschool.org/>

Ryhmät suunnittelivat *Uti vår hage* -kappaleeseen varjokankaalle oman koreografian maalattujen kukkasten inspiroimina.

Jamittelua siipiraslaiva *Elias Lönnrotilla*.
KUVA Arja Paju

Ystävyyyden soiva kylä

International Music Village

ANNA NUMMIRANTA

JaSeSoin aiemmin World Villagena tunnettu kesäkurssi on nyt International Music Village. Se järjestettiin heinä-elokuun taitteessa Keuruun kauniissa maisemissa. Music Villagen opettajina olivat Elisa Seppänen ja kuubalaistaustainen, Espanjassa asuva Raúl Cabrera Hernández. Osallistujia oli kahdeksastatoista eri maasta, kaikista maanosista.

INTERNATIONAL MUSIC VILLAGE Keuruulla rakentui osallistujien muodostamasta yhteisöstä. Kurssin teema *It takes a Village to make Music – it takes Music to make a Village* kuvaa hyvin sitä tiivistä kylätunnelmaa, jossa kurssilaiset viettivät viikon. Tänä aikana ihmisten välille ehti muodostua yhteys, jossa ehdittiin tutustua ja tulla osaksi yhteistä, jaettavaa kokemusta. Aika vietettiin yhdessä aamusta iltaan työpajojen lisäksi myös kirkkovenettä soutamassa, soivalla risteilyllä ja eksoottisesti suomalaiseen tapaan saunan lauteilla.

Keho edellä musiikkiin ja matka pohjoisen ääniin

Kehorytmiikkaan ja latinalaisiin rytmeihin kurssilaisia johdatti bodypercussion-opettaja ja muusikko **Raúl Cabrera Hernández**. Työpajoissa opeteltiin

muun muassa lattaritansseja ja kehorytmejä. Olipa sitten kyseessä sydäntäsärkevä kaihoisa rakkauslaulu, riehakas cha cha cha, tai lasten loru, musiikissa oltiin keho edellä. Raul opetti paljon uusia lauluja ja vahva artistius hänessä sykähdetti kurssilaisia.

Helteiseen viikkoon toi pohjoisen tuulahduksen **Elisa Seppäsen** työpajat, joissa sukellettiin taideintegraation keinoin Nordic Sounds -materiaaliin. Seppänen kuuluu yhdessä **Soili Perkiön** kanssa pohjoismaiseen työryhmään, joka kokosi pohjoisten alueiden musiikkiperinnettä ainutlaatuisiksi Nordic Sounds -teokseksi. Elisan työpajoissa työstiin esimerkiksi taideprosessia, jossa vanha ruotsalainen laulu muuntui taianomaiseksi matkaksi valon ja varjon, värien ja sanojen, liikkeen ja äänten soivaan, lumottuun puutarhaan. Nordic Sounds e-kirja löytyy osoitteesta www.nordicsounds.info

ja se on vapaasti kaikkien käytettävissä oleva ilmainen materiaali.

Työpajoja eri maista ja maanosista

Kahden pääopettajan lisäksi International Music Villagessa oli joukko kurssilaisia, jotka pitivät yksittäisiä työpajoja. Yksi heistä oli **Hastings Takunda Nyirenda**, Etelä-Afrikassa asuva, alun perin Zimbabwesta kotoisin oleva musiikinopettaja ja muusikko. Hän halusi kunnioittaa **Nelson Mandelan** 100-vuotisjuhlavuotta opettamalla meille laulun *It Always Seems Impossible Until It's Done*. Laulu oli meille kaikille muistutus sinnikkyuden ja toivon merkityksestä, muistutus siitä että maailmaa on mahdollista muuttaa, esimerkiksi musiikilla.

Muut työpajojen pitäjät olivat **Mo-**

nika Kionka Puolasta, **Carmen Dominguez** Espanjasta, **Bethany Rowe** Australiasta ja **Arja Paju** Suomesta. Kurssilaiset järjestivät myös spontaanisti työpajan, jossa halukkaat saattoivat jakaa lauluja ja leikkejä omista maistaan. Moni osallistuja piti tärkeänä, että tällaiseen matalan kynnyksen jakamiseen oli mahdollisuus.

Laiva oli lastattu soitolla ja Ihmerumpu soi!

Viikon varrella koettiin monia kohokohtia. Yksi niistä oli upeasti toteutettu Ihmerumpu-konsertti, jossa paikalliset lapsiperheet pääsivät kuulemaan Elisa Seppäsen, Arja Pajun, Hastings Takunda Nyirendan ja Raúl Cabrera Hernan-

dezin letkeitä lattarisovituksia tutuista ja uusista lauluista sekä osallistumaan rumputyöpajaan konsertin jälkeen. Toinen kohokohta oli Music Village -risteily kesäisessä illassa Keurusselällä Elias Lönnrot -siipiraslaivalla. Järveä ympäröivillä kesämökeillä saatiin nauttia kaksituntisesta konsertista, kun laiva oli lastattu soitolla, laululla ja tanssilla ja jammaili menemään.

Syvä ystävyys ja musiikillinen tietämys karttuivat kylässä

Mikä saa ihmiset vuosi toisensa jälkeen tulemaan Suomeen viettämään viikon musiikin ja vanhojen tuttujen seurassa ja tutustumaan uusiin ihmisiin maailman eri kolkista? Osallistujilta kerätyissä

kurssipalautteissa toistuu asioita, joista voi löytyä syy Music Villagen vetovoimaan. Eräs osallistuja kirjoittaa "This was so important for building relationships! Unlike many other workshops, where you're only together around the music, here you gained more knowledge and made better and deeper friendships." Ihmisillä on tarve kohdata ja jakaa asioita, ystävystyä ja viettää aikaa keskustellen kurssin aikana. Ja tulla uudestaan kohtaamaan vanhat ja uudet ystävät yhteiseen, soivaan kylään.

Kirjoittaja Anna Nummiranta on JaSeSoin hallituksen jäsen ja kuuluu Music Village -tiimiin.

"This was so important for building relationships! Unlike many other workshops, where you're only together around the music, here you gained more knowledge and made better and deeper friendships."

Kiitos and Kahvi – My Adventure at Music Village in Finland

STEPHANIE MAGNUSSON

I JUST RETURNED home from International Music Village in Keuruu, Finland after almost 2 weeks of exploring and learning and having my cup filled to overflowing. I spent 4 days with my roommate exploring Helsinki on our own before Music Village started. Then, the adventure began with a long bus trip and so much music!

The amount of diversity and languages

The one thing that really stands out about this class is the amount of diversity and

languages. It really made me amazed that we had 18 countries represented and yet the whole class was taught in English. Mind you some didn't speak much English, but we were all connected with mu-

sic. What was truly amazing was being taught in English with a Cuban accent, a Finnish accent, a Portugese accent, a Polish accent, an Australian accent, a South African accent, and yet we ALL

Oma Herbarium, kasvio. Parit valitsivat luonnosta kukan ja piirsivät sen sanattomalla yhteistyöllä keppiin teipatuilla kynillä. Maalaustekniikka korosti herkän yhteistyön merkitystä. Taustalla soi Uti vår hage: "Kom liljor", "Kom rosor", "Kom hjärtans fröjd".

understood. We ALL sang, danced, and created a joyful noise. We had a chance to share games and songs from around the world on our own too. I specifically shared "Johnny caught a Flea" for my friend Katariina who wanted a song and game for her young students in English.

We were at all levels of Orff training too, in fact we had two participants from a college in the US who had no Orff training, but they jumped in and did everything with enthusiasm.

A heart full of music and new friends

I loved having conversations during meals and "Kahvi" with new friends from Kentucky, Finland, Singapore, Iran, etc. It just really filled my heart and my soul with collegiality in addition to all the music.

The Cuban music taught by the Finnish friend who has studied in Cuba but has never been to the US who has a "Cuban heart". The gentleman from Singapore who is in the Singaporean military as an officer but participated fully in the

course with his wife who is a music teacher. The Yoga instructor who has been a singer her whole life. The Finn who has been teaching for over 40 years in Finland who shared so many stories. So many connections.

The Nordic Sounds website and resource is probably the most amazing resource I could have walked away with from this course. The people who have put this together are incredible and the songs and videos are just amazing. I encourage all of you to seek it out.

Thank you to AOSA and EOC and JaSeSoi for the once in a lifetime experience. Kiitos.

Samassa veneessä, yhteisellä rytmillä eteenpäin.

Orff-pedagogiikan mahdollisuuksia yläkoulussa ja lukiossa

Pro gradu -tutkimuksen esittely

JADE AULOS

Orff-pedagogiikkaa voidaan käyttää kaikilla luokka-asteilla, mutta jostain syystä eniten tutkimuksia Orff-pedagogiikasta ja sen sovelluksista on tehty lähinnä musiikin varhaiskasvatuksen ja alakoulun näkökulmasta. Myös ulkomailla puhutaan usein pienille lapsille suunnatusta Orff-pedagogiikasta: esimerkiksi San Francisco-Schoolissa oppilaina ovat vain alle 14-vuotiaat. Tästä lähtökohdasta aloin pohtia, miksi Orff-pedagogiikasta yläkoulussa ja lukiossa ei puhuta lähes mitään musiikkikasvatuksen kentällä? Käytetäänkö pedagogiikkaa yläkoulussa ja lukiossa ja jos käytetään, niin miten?

Tutkimuskysymykset ja -asetelma

Tein pro gradu tutkielmani keväällä 2017 aiheesta ”Orff-pedagogiikka yläkoulussa ja lukiossa”. Haastattelin sitä varten neljää yläkoulun ja/tai lukion musiikin aineenopettajaa, joilla kaikilla oli opetuskokemusta ainakin kahdenkymmenen vuoden ajalta. Opettajilla oli jokaisella erilainen tausta; kaikki olivat valmistuneet eri kouluista musiikin aineenopettajaksi ja käyneet uransa aikana erilaisissa täydennyskoulutuksissa. Haastatteluiden lisäksi observoin opettajia työssään muutamien tuntien verran nähdäkseni sen, miten heidän työssään näkyivät erilaiset Orff-pedagogiikan työtavat ja elementit.

Tutkimuskysymyksiä oli kaksi: miten Orff-pedagogiikkaa käytetään yläkoulussa ja lukiossa ja miten opettaja näkee Orff-pedagogiikan osana omaa opettajuuttaan. Tutkimusmetodeina olivat puolistrukturoitu teemahaastattelu ja observointi. Kysyin jokaiselta opettajalta samat kysymykset, joita täydensin haastattelusta esiin nousseilla aiheilla. Lopuksi teemoittelin kysymykset kategorioihin, joissa käsiteltiin esimerkiksi omaa opettajuutta ja muiden pedagogioiden kuten Steiner- ja Montessoripedagogiikan tuntemusta. Tutkimukseni teoreettisena taustana olivat Orff-pedagogiikka, opettajuus Orff-pedagogiikan näkökulmasta ja opetussuunnitelmat.

Orff-pedagogiikan työtavat auttavat saavuttamaan OPS:n tavoitteet

Valtakunnalliset opetussuunnitelmien perusteet yläkoulussa ja lukiossa anta-

vat tiettyjä suuntaviivoja opetukseen. Uusimmat opetussuunnitelmat (POPS 2014 peruskoulussa ja LOPS 2015 lukiossa) painottavat edellisiä opetussuunnitelmia enemmän oppilaan omaa aktiivisuutta, yhteissoittoa ja musiikillista keksintää, mihin myös Orff-pedagogiikassa pyritään. Tämän vuoksi mielestäni Orff-pedagogiikan työtavat ja elementit voivat auttaa yläkoulun ja lukion musiikinopettajaa saavuttamaan opetussuunnitelmien luomat tavoitteet musiikin opetukselle.

Peruskoulun opetussuunnitelmassa painotetaan laaja-alaista oppimista ja lukiossa taiteidenvälisiä kursseja. Näiden toteuttamiseen Orff-pedagogiikka sopii hyvin. Esimerkiksi juhlan ohjelmanumeron suunnittelun voi järjestää prosessiympyrän periaatetta noudattamalla niin, että opiskelijat saavat itse ideoida laulun, joka soitetaan yhdessä eri soittimilla. Lisäksi voidaan harjoitellaan tanssi, josta edetään näytelmän tekemiseen. Näin opiskelijat pääsevät itse osallistumaan ja vaikuttamaan opetukseen, mikä voi innostaa musiikin tekemiseen ja opiskeluun myös koulun jälkeen.

Mahdollisuuksia ja haasteita

Haastatteleman opettajat kokivat pääosin, että Orff-pedagogiikka soveltuu hyvin tai melko hyvin yläkoulun ja lukion opetukseen. Parhaimpina osa-alueina pedagogiikasta nähtiin sen yhteisöllisyys, kehollisuuden korostaminen ja hyvät eriyttämismahdollisuudet.

Observointien aikana huomasin, kuinka osa opettajista käytti Orff-peda-

Musiikillista keksintää yhdessä.

gogiikan eri työtapoja siten, että opiskelijat innostuivat jopa hieman lapsellisistakin harjoitteista, kuten laululeikeistä. Osa opettajista oli kuitenkin sitä mieltä, että Orff-pedagogiikan työtavat yläkoulussa ja lukiossa ovat haasteellisia, sillä nuorille voi olla kynnys heittäytyä musisointiin samalla tavalla kuin lapsilla, joille aikuinen on parhaimmillaan idoli eikä ’nolo opettaja’.

Omassa opettajuudessaan haastattelutavat näkivät Orff-pedagogiikan olevan

vain pienenä osana. Pikemminkin he ajattelivat ammattitaitonsa muodostuneen opiskelun, täydennyskoulutuksen ja työkokemuksen myötä. Kaikki haastateltavat olivat kokeneita opettajia ja tiesivät hyvin myös työn merkityksen ja realiteetit.

Osalle opettajista jokin muu pedagogiikka tai metodi oli tuttu, kuten esim. Kodály-menetelmä ja sen relatiivinen solmisaatio. Opettajat olivat kuitenkin kaikki samaa mieltä siitä, että he eivät halua profiloitua vain yhden pedagogiikan opettajiksi, vaan haluavat työssään yhdistellä eri pedagogisia ajatuksia. Näin ollen he olivat kiinnostuneet Orff-pedagogiikasta ja sen mahdollisuuksista.

Opettajan ammatissa ei voi koskaan olla valmis

Toivon, että graduni voisi antaa musiikin aineenopettajalle eväitä kehittää omaa pedagogiikkaa kohti Orff-pedagogisempaa lähestymistapaa. Toivottavasti se myös innostaa syventämään tietämystä Orff-pedagogiikan lisäksi muistakin pedagogioista. Esimerkiksi hyödyntämällä Kodály-metodia tai Dalcroze-rytmiikkaa saa musiikin opetuksesta helposti mielekäästä kaikille. Monet opettajat käyttävät jo tiedostamattaan eri pedagogioiden ajatuksia työssään, mutta tutustumalla niihin syvemmin on mahdollisuus saada vielä rikkaampaa tietämystä ja osaamista.

Opettajan ammatissa tärkeää on tiedostaa oma keskeneräisyytensä ja pyrkiä kehittämään itseään erilaisten koulutusten avulla. Itselleni tärkeänä henkireikänä on toiminut JaSeSoin koulutukset ja yhdistyksen hallituksessa toimiminen. Näiden avulla olen saanut eväitä työhöni ja kannustanut itseäni jatkokouluttautumaan sen jälkeen, kun vuonna 2015 valmistuin varhaisiän musiikkikasvat-tajaksi. Olin aina haaveillut olevani koulun musiikinopettaja ja nyt, kohta valmistuessani Jyväskylän yliopistosta voin sanoa, että olen saavuttanut tämän haaveen ja pääsen tekemään unelmieni työtä. En silti koskaan aio luulla olevani valmis opettaja, sillä opettajan ammatti on jatkuvaa opiskelua.

Jade Auloksen pro gradu "Orff-pedagogiikka yläkoulussa ja lukiossa" on luettavissa osoitteessa: <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/55590>

Taavi Lehtosen lukio-oppilaita Orff-kursilla esiintymässä.

Tunnelmapaloja syksyn kursseilta

SyysSeSoi keräsi lähes sata osallistujaa Järvenpäähän ja päivä täyttyi monenlaisesta tekemisestä. SaaristoSeSoi pidettiin jälleen Paraisilla.

1 Iina Kotolan ja Marianna Korpelan työpajassa koettiin kehomusiikin kudelmaa Orff- Schulwerkin rytmin pohjalta.

2 Sanna Leena Saarisen työpajassa avaruusseikkailtiin aistien maailmassa.

3 Riikka Rauhalan työpajassa uppouduttiin Lintuni levoton -lauluun liikkuen, laulaen ja taiteillen.

KUVA: Ilkka Saarikivi

4 Lintuni levoton -hiilityö.

KUVA: Ilkka Saarikivi

5 SaaristoSeSoissa Soili Perkiön koulutuksessa.

KUVA: Kirsimari Pohjanheimo

JaSeSoi nuotintaa II

Lintuni Levoton

Johanna Mäkeläinen
säv. ja san.

Handwritten musical notation for the song "Lintuni Levoton". The notation is on five staves, each with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The lyrics are written above the notes.

1. mis - sä o - let lin - tu - ni le - vo - ton
len - nät - ki sä pääl - lä tron kal - li - on vai
jos - sa - kin maail - man toi - jel - la puo - lel - la
mis - sä tu - li lem - peem - pi kuis - kaa
OSTANNATO A-OSA jam dam doo di - a - di jam dam doo

2. Missä olet kaistani koditon
valtameren aalloilla avuton
kuljitko äsken veneeni sivua
ja katosit taas läikkyvään pintaan

3. Missä olet poikani pikeipää
hiukset kiharat niinkuin isällään
poskessa kuoppa ja arpiiset polvet
en mä tyydä sun pölöpaikkaa

4. Missä olet tyttäreni totinen
pölössako päällä oot pilvien
montako vuotta, kesää ja talvea
täytyy mun sua täällä etsiä

Greetings from Catalunya!

LAURA VAINIO

1. What is the name of your association and how did it all begin?

I have been a member of the Orff Association of Spain (Orff España) since 2004, which was the year I first attended the summer Orff course in Madrid. In Summer 2006, 2008 and 2010, Orff España organised its first summer course in Barcelona at ESMUC and I helped with the organisation of this together with **Verena Maschat**.

Later in 2009 I was talking with a group of fellow educators living and working in Catalonia. We decided we should form a 'working group' where we could organise meetings together to share our experiences and materials - a kind of peer support group. In 2013 this group became more official, under the name Orff Catalunya, and was formed of members and other people affiliated with Orff España. Since then we have organised weekend courses and the international summer course, which is held in Rubí/Barcelona.

2. How and where does the association work and what kind of activities do you organize?

Orff España as an association organises a number of weekend courses and the annual summer course. It also publishes a yearly magazine with articles and materials for members. As Orff España is based in Madrid, a lot of its activities are located there and it was for this reason that Orff Catalunya came into being, in order to meet the growing demand and need for training in Orff Schulwerk in

this area of Spain. In the last 10 years, interest in Orff Schulwerk has grown rapidly. We currently have more than 30 people from Catalonia who have gone on to attend the levels training in San Francisco or the Special Course in Salzburg.

In Orff Catalunya, we also organise meetings of fellow educators trained in Orff Schulwerk to share, discuss and develop our work. It is a great opportunity to meet at the weekend and evaluate our work and develop peer feedback. For us, it is really important that members of the association feel part of an active collective, which provides support and inspiration. We think that it is partly due to this community feeling that our regional group is growing, with new members contributing what they can, when they can.

3. Does the society around you set any challenges to your work?

Of course! In our line of work, we

always have to be open to adapting to different challenges without losing sight of how our work, music education, can meet the basic and essential needs of an individual. We have to remember the social and emotional development of a person, as well as teaching listening skills, the need for repetition, the value of effort and feeling part of a group, among others. As music educators, we have a duty to create and share enriching experiences for our students, which help them to develop their own personalities, as well as an awareness of collective well-being.

4. What kind of visions or dreams do you have for your association's development in the future?

For me, Orff España is now sufficiently established to begin to focus on and develop in two aspects: firstly, with the training opportunities provided and secondly, with the sense of 'community' for members of the association.

Regarding the first area, Orff España could now begin to develop a more formal training programme for teachers, such as levels or something similar.

Orff España has talked often of developing a more formal training programme although nothing has been formalized or put into action yet. It does seem, however, that there is a renewed impetus to make these plans a reality. This is one of the main reasons why we were invited to attend the course organised by JaSe-Soi ry in the first week of June 2018, to allow us to observe and analyse how organise and formalise these plans.

The second point is something that I feel personally. I think as an association, we need to develop activities and opportunities that will generate a stronger feeling of community for members. It

YLIN KUVA Orff Catalunya perustettiin vuonna 2013.

Kesäkurssi Rubissa lähellä Barcelonaa 2017. Jofre Gasol, Helen Pomfret, Erola Rovila, Roger Guimera, Polo Vallejo, Mireia Marquès ja Elisa Seppänen.

is too easy to feel isolated when you are at work, for many different reasons, and to have a strong association community would be an incredible source of support for everyone. I also think it would help connect people in their local areas and perhaps even form more groups like Orff Catalunya in other parts of Spain.

5. Would you like to send greetings to the Finnish Orff Schulwerk Association?

I would like to thank the members of JaSeSoy ry from the bottom of my heart for hosting me and caring for me during my whole stay in June. I truly felt like I was part of the family. I would also like to congratulate you all for the excellent work that you do for the members of your association and also for music education in your country, which demon-

Espanjan ja Katalonia osallistujia Soilin piirissä kesän Orff-kursseilla Järvenpäässä, mukana myös artikkelin kirjoittaja Mireia.

strates a real sense of unity and collectiveness, of working for the greater good and above all, your extreme generosity.

Mireia Aguiar Marquès

The writer is one of the founders of Orff Catalunya which is a part of Orff Espana association. She attended Orff I -course in Finland last summer as a member of the spanish delegation.

Töissä JaSeSoissa Hyllyt jiirissä

ANNA NUMMIRANTA

JaSeSoissa kokeiltiin uutta aluevaltausta kesäkurssilla 2018, kun yhdistyksen palkattiin Työ- ja elinkeinoelämän keskuksen myöntämällä palkkatuella kesätyöntekijä Anton Partanen. Antonin tärkeimpänä työtehtävänä oli Orff-kurssien aikana suunnitella ja rakentaa soitinvarastoon niin paljon uutta hyllytilaa kuin mahdollista. JaSeSoin varastossa on ollut tavaroita hyllyjen lisäksi ahdettuina erilaisiin pussukoihin ja nyssäköihin, sekä kasattuna päällekkäin säilytystilan puutteessa. Tähän epäjärjestykseen oli aika tulla muutos.

JOURNALIN TOIMITUS tapasi Anton Partasen heinäkuussa varastoa järjestä-mässä ja mies katseli kriittisenä kättensä jälkeä: “Tuon toisen hyllyn alle mahtuisi vielä yksi soitinhylly”, yhdistyksen paitaan sonnustautunut kolmikymppinen mies tuumiskelee.

Mutta minkälaisista JaSeSoissa, täl-laisessa ehkä hieman luovasti tähtä-neiden ihmisten yhdistyksessä on ollut työskennellä? Kysymykseen Anton vas-taa ja tunnustaa hymynkare suupielessä: “Aluksi tietysti jännitti. Ihmettelin kun kaikki puhuivat kuin vanhalle tutulle ja tiesivät kuka minä olen, mutta enhän minä vielä muistanut kuka kukin on yh-den esittelyn jälkeen, kaikki oli hieman sekavaa.”

Anton kertoo tehneensä viikon ai-kan monta matkaa K-rautaan. Tilana

varasto on hankala, sillä lattia on vino ja seinillä erilaisia putkia ja ulokkeita. Dramatiikaltakaan ei välttytty kesäkurs-sien aikana, sillä Antonille sattui ensim-mäisten työpäivien aikana työtapaturma. “Olin sahaamassa hyllylevyyn tarvitta-vaa syvennystä, kun saha luiskahti pois urastaan ja äkkiä verta ryöppysi sor-mesta, olin sahanut vasemman käden etusormeen.” Onneksi apua tuli nope-asti paikalle työmies pääsi ensiapuun ommeltavaksi. Paketissa oleva sormi ei haitannut työntekoa ja varaston uudistus saatiin kunnialla vietyä loppuun. Anton on myös suunnitellut soittimille sekä muulle tavaralle tarkat säilytyspaikat va-rastossa. “Toivottavasti ne jotka käyttä-vät soittimia, myös palauttavat soittimet takaisin paikalleen!”

Varaston hyllyprojektin lisäksi Anton on tehnyt JaSeSoin uusille nettisivuille mm. vuokrasoittimien varausjärjestelmän.

Muskari ostarissa

Katti Ratinan maksuton muskari Tampereella

TIINA KEISANEN

KUVAT ELLI LEPPINIEMI

Kauppakeskus Ratinassa on kesän jälkeen aloittanut uudenlainen muskari. Ratinan verkkosivujen mukaan Katti Ratinan maksuttomassa muskarissa laitetaan tassut taputtamaan ja tossut tömisemään. Iloisena varhaisiän musiikinopettajana muskarissa toimii musiikkipedagogi Jonna Roppo Pirkanmaan musiikkiopistosta. Millaisesta muskarista tarkemmin ottaen on kyse ja mistä idea sai alkunsa?

Matalan kynnyksen idealla

Markkinointipäällikkö **Heidi Pitkämäki** Ratinasta kertoo idean maksuttomasta muskarista syntyneen ajatuksesta musiikki yhdistää kaikkia. “Lähialueen muskarit olivat täynnä ja niihin on vaikea päästä. Halusimme perustaa matalan kynnyksen muskarin, johon kaikkien on helppo tulla, ja jossa voisi käydä eri kerroilla eri ihmisiä. Halusimme myös, että pienten lasten vanhemmilla olisi mahdollisuus tutustua toisiinsa ja syy lähteä kodin ulkopuolelle virkistytymään lasten kanssa. Lapsiperheet ovat meille tärkeitä ja haluamme panostaa heihin.”

Hyvä kiertämään!

Toimintatavassa on uutta se, että kullekin muskarikerralle ilmoittaudutaan erikseen ja jokaisella kerralla on mukana eri ihmiset. Ilmoittautuminen tehdään verkkolomakkeella. Viisitoista ensimmäisenä ilmoittautunutta mahtuu mukaan ja loput pääsevät jonoon. “Muskari on ollut niin suosittu, että se on täytynyt jopa alle minuutissa ilmoittautumislomakkeen avautumisesta”, iloitsee Heidi Pitkämäki.

Varhaisiän musiikinopettaja **Jonna Roppo** ihastelee, miten vastuullisesti vanhemmat ovat huolehtineet halukkaiden pääsemisestä ryhmään: “Jos joku itse ei pääsekään muskariin, ovat vanhemmat lähes hädissään soitelleet, miten osallistuminen perutaan, ja että jonossa oleva pääsisi tilalle. Voisi olettaa, että maksuttomassa palvelussa sitoutuminen ei olisi ihan näin vahvaa!” Jonna kerookin miettineensä, että Katti Ratinan

slogan voisi olla: “Laitetaan hyvä kiertämään!”

Laadukasta musiikkikasvatusta mahdollisimman monille

Katti Ratinan toiminta toteutuu ostopalveluna Pirkanmaan musiikkiopistolta ja sen mukana Jonna Roppo tuli muskariin opettajaksi. Kysymyksen, miten Jonna näkee tavallisen muskarin ja toisaalta Katti Ratinan erot ja vahvuudet, hän vastaa: “Tavallisen muskarin hyvä puoli on työskentelyn jatkumo ja pitkäjänteisyys. Näin ollen tavoitteellisuus on toisenlaista. Ryhmäkoossa tavallisessa muskarissa on myös hieman pienempi. Katti Ratinan vahvuus on puolestaan musiikin ilon ja laadukkaan musiikkikasvatuksen tarjoaminen mahdollisimman monelle.”

Laadukas musiikkikasvatus ja musiikin ilon jakaminen olivat juuri syitä, miksi Jonna kiinnostui lähtemään mukaan toiminnan kehittämiseen. Jonna painottaa, että jokainen muskarikerta Katti Ratinassa on suunniteltu ja samalla lailla monipuolinen kuin tavallisessa muskarissa. Kauppakeskuksen taholta muskariin on hankittu myös kaikki musiikkileikkikouluun tarvittavat soittimet ja välineet musiikkiliikuntaa varten.

Konseptilla selkeä tilaus

Muskari kokoontuu kerran viikossa ja on tarkoitettu 0–5-vuotiaille lapsille yhdessä vanhempiensa kanssa. Jonna on yllätynyt, miten nopeasti eri kerroilla uudet ihmiset tottuvat toisiinsa ja lähtevät mukaan leikkeihin. “Eroa ei juurikaan huomaa muskareihin, joissa samat

ihmiset tapaavat viikoittain. Vanhemmat laulavat ja iloitsevat täysillä lasten kanssa. Näkee että he haluavat olla läsnä lapsilleen.” Muskarin jälkeen lapsilla ja vanhemmilla on vielä mahdollisuus jäädä seurustelemaan ja viettämään yhdessä aikaa Mini-Ratinan tiloissa, jossa muskari pidetään.

“Konseptille on ollut selkeä tilaus”, Jonna toteaa ja jatkaa. “Musiikki koskettaa jokaista. Kun on saanut pienen pintaraapaisunkin musiikista, se tuo iloa ja kaikkea hyvää elämään ja voi jopa johdattaa elinikäisen harrastuksen pariin. Laitetaan siis hyvä kiertämään!”

Linkkejä:

<https://www.ratina.fi/lapset>

<https://www.facebook.com/kauppakeskus-ratina/>

Katti Ratinan toiminta tiiviisti:

- osallistujille maksuton
- ilmoittaudutaan yhdeksi kerraksi kerrallaan
- eri kerroilla eri ihmiset paikalla
- lapset vanhempien kanssa yhdessä
- yhteistyössä Pirkanmaan musiikki-opiston kanssa

1 "Helppo tulla. Hyvä olla. Yhdessä tehdään asioita", tiivistää Jonna Roppo Katti Ratinan toiminta-ajatusta.

2 Vanhemmat haluavat olla läsnä lapsilleen.

3 Katti-Ratinassa on samanlaiset musiikkiliikuntavälineet ja soittimet kuin tavallisessakin muskarissa.

4 Pienten lasten vanhemmilla on mahdollisuus tutustua toisiinsa musisoinnin lomassa.

Kokouskutsu

JaSeSoi ry:n sääntömääräinen kevätkokous RytmikSen yhteydessä

la 16.3.2019

Tervetuloa!

JaSeSoi ry:n hallitus

Journal 1/2008

JaSeSoilla uudet kotisivut ja Journal-arkisto

Jasesoin uudet kotisivut julkistettiin syyskokouksessa 22.9. Uusi osoite on www.jasesoi.com. Kotisivuilta löytyy nyt arkisto, jossa on selailtavana vanhoja Jasesoi Journaleja vuosilta 2008-2018. Luettavaa siis riittää pimeiden talvi-iltojen piristykseksi. Arkiston digitoi yhdistyksellemme kausityöntekijä **Anton Partanen**. Suurkiitos siitä hänelle!

JaSeSoittimisto

Jasesoi on aloittamassa uutta soitinvuokraus-palvelua jäsenilleen. Yhdistykselle on hankittu laattasoitinpaketti, jota jäsenet voivat lainata pientä maksua vastaan kahdeksi viikoksi kerrallaan. Lisätietoja lainausehdoista ja sisällöstä löytyy yhdistyksen uusilta kotisivuilta www.jasesoi.com.

Nordic Sounds OPH:ssa

Nordic Sounds-projekti sai keväällä kutsun opetushallituksen järjestämään Kulttuuriperintövuoden teemaan linkittyvään aamiaistilaisuuteen. Tapahtumassa esiteltiin tuettuja hankkeita ja pohdittiin tulevaisuuden kansainvälisiä yhteistyömahdollisuuksia. Nordic Soundsia esittelivät sävelin ja sanoin **Soili Perkiö** ja **Elisa Seppänen**. Luentopainotteinen tilaisuus sai sävöksen kun osallistujat yhtyivät Soilin ja Elisan ohjaamina Sauna-laulun säveliin.

Laaja suomalaisedustus ISME:ssä

International Society for Music Education ISME:n maailmankonferenssi järjestettiin Bakussa (Azerbaidžan) 15.-20. heinäkuuta 2018. Konferenssin teemana oli Life's Journey Through Music, joskin työpajat, presentaatiot ja esitykset linkittyivät käytännössä kaikkiin musiikkikasvatuksen osa-alueisiin ja kohderyhmiin. Suomalaisia oli paikalla runsaasti ja **Markku Kaikkonen** oli yksi suomalaisedustajista. Hän oli siellä Special Music Education-kanavan puheenjohtajana.

Joka toinen vuosi järjestettävä ISME-konferenssi on yksi suurimmista kaikkia musiikkikasvattajia kokoavista tapahtumista – loistava näyteikkuna musiikkikasvatuksen monipuolisuudesta. Seuraava konferenssi järjestetään vuonna 2020 Helsingissä eli jo nyt kannattaa varata konferenssiaika 2.-7.8.2020 kalenteriin!

Kuvassa Elina Laakso, joka vastaa Helsingin 2020 ISME:n konferenssin järjestelystä sekä Markku Kaikkonen.

Ecmen konferenssi Israelissa

ISME:n alajärjestö Early Childhood Music Education Commission (ECME) piti konferenssinsa heinäkuussa 2018 Israelissa. Konferenssiin osallistunut **Soili Perkiö** kertoo, että eräs mieleenpainuvimmista demonstraatioista oli arabian- ja hepreankielisten perheiden yhteinen vauvaryhmä. Ryhmän tavoitteena on kasvattaa laulujen ja leikkien välityksellä kummankin kulttuurin tuntemusta ja vahvistaa yhteisöllisyyttä kieliryhmien välillä.

Konstilaiset mukana edustamassa Suomea Orff-Forumissa

MAARIT LAVAS

Kun muut konstilaiset viettävät vielä kesälomaansa, suuntaamme Heli ”Helkky” Raatikaisen kanssa kohti Salzburgia ja Orff-Instituuttia. Moni voisi olla sitä mieltä, että loma on loma, eikä sitä käydetä työntekoon, mutta Helin kanssa olimme molemmat sitä mieltä, että matkaan on päästävä. Kumpikin meistä on aiempina vuosina ollut edustamassa Taidepäiväkotia Konstia. Yhtälailla, olimme molemmat tänä vuonna vapaaehtoisia (ja varsin innokkaita!) tähän työtehtävään. Emme lähteneet riitelemään, saati vetämään pitkää tikkua, sillä mikäpä olisi mukavampaa kuin matkanteko yhdessä ystävän ja kollegan kanssa. Reissun päälle lähdettiin siis yhdessä.

Suomen delegaation komea kaarti

Emme edustaneet Suomea ainoina, vaan varsin mittava delegaatio suuntasi aurinkoisesta Suomesta kohti Itävallan vesisateita. JaSeSoi oli edustettuna puheenjohtaja **Juuli Kammosen** toimesta ja konferenssin kouluttajakaartissa komeilivat **Soili Perkiö**, **Elisa Seppänen** ja **Markku Kaikkonen**. Suomessa tehtävällä musiikkikasvatuksella ja Orff-pedagogiikan koulutuksella on maailmalla valtavan hyvä maine, joten suurella ylpeydellä saa maailmalla Suomen lippua kantaa. Tästä iso kiitos koko JaSeSoin taitavalle kaartilille, nykyisille ja kaikille niille, jotka menneinä vuosina ovat vapaata musiikkikasvatusta edesauttaneet. Saamme konstilaisina kiittää JaSeSoita myös omasta osallisuudestamme Orff-koulujen ketjussa ja pääsystä Salzburgin vuotuisen ”konvention”.

Mikä ihmeen konventio?

Konventio (convention) määritellään suomalaisessa sivistyssanakirjassa näin:

konventio

1. tottumus, normaali, tapa, sääntö, kaava, käytäntö (mm. valtionsopimus).

Englanninkielisessä sivistyssanakirjassa sana määritellään meidän tilanteeseen sopivammin.

convention

1. kokoontuminen, tapa, tottumus, normaali, sääntö, kaava, käytäntö, tavat, käytössäännöt, universaali.

Salzburgin kesäiselle kokoontumis-

le suomenkielinen sana konferenssi olisi kuitenkin konventiota kuvaavampi sana.

konferenssi

1. tapahtuma, joka on yleensä järjestetty koulutusta, kollegoiden tapaamista tai valikoidusta liiketoiminta-aiheesta keskustelemista varten.

Orff-forum toimii pedagogisena peilinä

Tapahtuman päätöspäivän International Orff Schulwerk Forum Salzburgin (IOSFS) pitkäaikaisesta virastaan puheenjohtajana juuri luopunut **Barbara Haselbach** kuvaili puheessaan Forumin merkitystä historiasta käsin. Barbara Haselbachin mukaan **Carl Orff** oli tarkka siitä, että hänen pedagogiset ajatuksensa säilyivät muuttumattomina, vaikka niitä sovellettiinkin kuhunkin kontekstiin sopiviksi. Haselbach uskoo Carl Orffin ja hänen aikalaistensa tietäneen, että Orffin ajattelu oli täysin uusi näkökulma musiikkikasvatukseen ja universaalisti hyödynnettävissä. Silti he tuskin koskaan olisivat arvanneet, että sen ympärille syntyy kansainvälinen laaja verkosto, joka vuodesta ja vuosikymmenestä toiseen uskoo Orffin pedagogiikan avaavan ikkunoita musiikin maailmaan yhä useammille ja useammille.

Nyt Orffin pedagogiikka on levinnyt ympäri maailmaa, ja sen ajatukseen kuuluu keskeisesti, että musiikkikasvatuksessa ammennetaan kunkin maan omista juurista, kansanmusiikista ja kulttuurista. Kentän edelleen laajentuessa kasvaa myös riski, että pedagogisesti ajaudu-

taan erilleen, kauemmas ja kauemmas Orffin alkuperäisistä ajatuksista. Tähän haasteeseen vastaa IOFS ja sen vuotuisen convention. Sen ei ole tarkoitus olla historiallinen museo, jossa säilytetään Orffin perintöä, vaan peili, josta voi tarkistaa, että oma pedagoginen kuva ei ole joutunut liian erilleen alkuperäisestä mestaripiirroksista.

Projektien esittelyä, ideoiden jakoa ja verkostoitumista

Yhdessä sanan convention sivistys-sanakirjan määritelmästä poimitut kokoontuminen, käytäntö, käytännösäännöt, universaali, yhdistettynä konferenssi-sanan määritelmään ”tapahtuma, joka on yleensä järjestetty kollegoiden tapaamista varten”, tarjoavat mielestäni melko lailla kattavan määritelmän sille, mitä Salzburgissa vuosittain tapahtuu.

Paikalla ovat IOSForumien jäsenyhdistysten ja Associated Schools -verkoston edustajat. Convention pitää sisällään menneen vuoden aikana ympäri maailmaa tehtyjen projektien esittelyä, keskustelua vuosittaisen teeman ympärillä, verkottumista illanvietoissa ja lounaspöydissä; jakamista, oivaltamista ja luovuuden ruokkimista. Se ei ole yksinomaan koulutustapahtuma. Omalta kohdaltani voin sanoa, näiden kahden vuoden perusteella, että ideapankki ja peili, niitä se on ollut. Mitä parasta ammatillista antia!

KUVA YLLÄ Salzburgin maisemissa.

Segni Mossi

Tanssin ja kuvataiteen luova liittouma Rytmiksessä 16.-17.3.2019

Segni Mossi on italialaisten Alessandro Lumaren ja Simona Lobefaron kehittämä työtapana, jossa tutkien eletään todeksi piirtämisen ja tanssin välistä yhteyttä. Siinä liikutaan taidemuotojen yhteisellä rajapinnalla, jossa sekä tanssi että piirros ovat saman prosessin erilaisia ilmentämismuotoja. Osallistujia rohkaistaan käyttämään koko kehoaan vuorovaikutuksen välineenä niin yksilöinä kuin osana ryhmän yhteistä prosessia. Työtapaa on käytetty muun muassa sosiaalisen osallisuuden lisäämiseksi Rooman peruskouluissa. Taide ja musiikki on toiminut yhdistävänä kielenä kansallisuudesta ja äidinkielestä riippumatta. Segni Mossi on myös liitetty 100 innovatiivisen koulutusprojektin kansainväliselle listalle vuonna 2017.

Segni Mossin kiehtovaan maailmaan pääsee tutustumaan ja osallistumaan Rytmiksessä 16.-17.3.2019. Tätä mahdollisuutta et halua jättää käyttämättä. Työpaja toteutetaan nyt ensimmäistä kertaa Suomessa ja paikkoja on rajoitetusti.

Musiikkikasvatusyhdistys Orff-Schulwerk Association of Finland

Yleistä

- vapaan musiikkikasvatuksen yhdistys
- perustettu vuonna 1993 jatkamaan Musisoy ry:n vuonna 1985 aloittamaa musiikkikasvatustyötä
- edistää ja seuraa Orff-pedagogista musiikkikasvatusta Suomessa Orff-Schulwerk Forum Salzburgin valtuuttamana
- järjestää koulutuksia, joiden tarkoituksena on tukea osallistujan omaa pedagogista kasvua, hyvinvointia ja työssä jaksamista

Jäsenyys yhdistyksessä

- jäseniksi voivat liittyä kaikki musiikkikasvatuksesta kiinnostuneet henkilöt ja yhteisöt
- jäseniä yhdistää kiinnostus Orff-pedagogiikkaan ja sen tarjoaman luovan kasvatusnäkömyksen soveltaminen musiikkikasvatustyössä

Hallinto

- päätösvaltaa käyttää sääntömääräiset vuosikokoukset
- hallitus (7-12 jäsentä) sekä puheenjohtaja valitaan syyskokouksessa kahdeksi vuodeksi kerrallaan

Puheenjohtaja

Juuli Kammonen (juuli.kammonen@jasesoi.com)

Muu hallitus

etunimi.sukunimi@jasesoi.com

Tapahtumat

RytmiS

Monipuolinen, virkistävä ja virikkeitä antava viikonloppukurssi, jonka työpajoissa heittäytytään musisoimaan, liikkumaan ja laulamaan huippupedagogien johdolla.

Musiikkipedagogiikan koulutusohjelma – Orff-kurssit I - II - III – lopputyöseminaari
Musiikkipedagoginen, opintojaksolta toiselle etenevä ja syvenevä koulutuskokonaisuus, jossa syvennyttään Orff-pedagogisen lähestymistavan kautta musiikkikasvatukseen. Koulutuksen viimeinen jakso on pedagogista kasvua refleктоiva lopputyöseminaari. Koulutuksen laajuus on 20 opintopistettä.

Teemakurssi

2-3 päivää kestävä kurssi, joka täydentää JaSeSoin muita kursseja. Kurssilla on vuosittain vaihtuva sisältö, jonka lähtökohtana on tietty pedagoginen ja/tai musiikillinen näkökulma.

International Music Village

Luonnonläheinen ja yhteisöllinen matka opettajuuteen.

SyysSeSoy

Jäsenille ilmainen koulutustapahtuma, joka kokoaa jäsenistön vuosikokoukseen. Tarjoaa jäsenistölleen mahdollisuuden toimia kouluttajana.

Soittajaiset

2-3 kertaa vuodessa on vapaamuotoinen yhteissoittokokoukseen. Tapahtuma pyritään järjestämään maksuttomana jäsenpalveluna.

Kansainvälinen toiminta

- toimii yhteistyössä Carl Orff -säätiön ja Orff-Instituutin kanssa
- on yhteydessä muiden Orff-yhdistysten kanssa mm. osallistumalla vuosittaiseen kansainväliseen Orff Forum
- tapaamiseen Salzburgissa ja USA:n Orff-yhdistyksen AOSA:n tapahtumaan
- on mukana yhteispohjoismaisessa Nordic Sounds -hankkeessa

Tiedotus

- julkaisee kaksi kertaa vuodessa ilmestyvää JaSeSoy Journal -lehteä
- jäsenistöä tiedotetaan sähköpostitse, nettisivuilla sekä sosiaalisessa mediassa
- ylläpitää www.jasesoi.org -kotisivuja ja tiedottaa toiminnastaan kasvatus- ja musiikkialan eri oppilaitoksia.

Soittimisto

- omaan koulutuskäyttöön laaja Orff-soittimisto.

JaSeSoy ry tarjoaa vuonna 2018 jäsenilleen:

- koulutuslennuksen RytmiSestä, Musiikkipedagogiikan koulutusohjelmasta ja Teemakurssista
- ilmaisen koulutuksen SyysSeSoin yhteydessä
- Soittajaiset
- JaSeSoy Journal -jäsenlehden kahdesti vuodessa
- Orff-käsikirjaston käyttöoikeuden
- mahdollisuuden koulutustukeen kansainvälisille Orff-kursseille
- kansainvälisiä yhteyksiä
- vinkkejä järjestettävistä kotimaisista ja kansainvälisistä kursseista

JaSeSoy ry kannustaa musiikkikasvattajia aktiiviseen toimintaan.

JaSeS*oi*
ry

Kurssikalenteri 2019

Koulutuksia kaikille musiikin parissa työskenteleville

SaaristoSeS*oi* 9.2.2019

Koivuhaan koulu, Parainen

Kouluttaja Elisa Seppänen.

RytmiS 16.-17.3.2019

Kouluttajana Segni Mossi Italiasta.

PirkanmaaSeS*oi* 27.4.2019

Pirkanmaan musiikkiopisto, Tampere

Kouluttaja Markku Kaikkonen.

Musiikkipedagogiikan koulutusohjelma

Orff-kurssit I, II ja III, 4.-9.6.2019

Lopputyöseminaari 3.-4.6.2019

Seurakuntaopisto, Järvenpää

Kolmena eri vuonna jaksolta toiselle etenevä ja syvenevä monipuolinen kurssikokonaisuus, joka päättyy neljännen vuoden Lopputyöseminaariin. Kouluttajat: mm. Christa Coogan, Markku Kaikkonen, Soili Perkiö ja Elisa Seppänen.

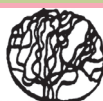
**International Music Village
21.-26.7.2019**

Luonnonläheinen, yhteisöllinen ja musiikkipedagoginen matka opettajuuteen. Opetuskielenä englanti. Kouluttajat Polo Vallejo, Christa Coogan, Elisa Seppänen ja Soili Perkiö.

SyysSeS*oi* 2019

Aika ja paikka tarkentuvat myöhemmin.

Muutokset mahdollisia. Seuraa tiedotusta yhdistyksen nettisivulla www.jasesoi.com, Facebook-sivulla ja -ryhmässä.

Member of the
ORFF-SCHULWERK FORUM
Salzburg

